

Biblioteca

Revistă de bibliologie și știința informării

5 / 2020

SUMAR

EDITORIAL

Biblioteca în vreme de pandemie
Octavian Mihail Sachelariep. 1

REPERE PROFESIONALE. METODOLOGIE

Biblioteca la răscruce
Ioan Milicăp. 3

VIAȚA BIBLIOTECILOR

Biblioteca Digitală a României - pandant național al Europeana.eu
Corina Dovîncăp. 6
Colecție impresionantă de stampe originale la Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș
Gabriela Tomescup. 11
Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu. Filiala Bâlea la ceas aniversar (30 de ani)
Daniela Carmen Savap. 13

PATRIMONIU

Nicolae Steinhardt: monahul-bibliotecar de la Mănăstirea Rohia (I)
Silviu-Constantin Nedelcup. 16

MERIDIAN BIBLIOLOGIC

Oodi, un nou tip de bibliotecă în Helsinki (I)
Raluca Manp. 21

GALAXIA GUTENBERG

O luptătoare... Valentina Lupu la 70 de ani de viață
Mircea Regnealăp. 29

COLEGIUL EDITORIAL:

COMITET ȘTIINȚIFIC

prof. univ. dr. DOINA BANCIU
prof. univ. dr. AGNES ERICH
lect. univ. dr. MARIA MICLE
ELENA PINTILEI
conf. univ. dr. CRISTINA POPESCU
prof. univ. dr. ANGELA REPANOVICI
prof. univ. dr. ELENA TÎRZIMAN
acad. FLORIN FILIP
prof. univ. dr. ZANFIR ILIE
prof. univ. dr. MIRCEA REGNEALĂ
dr. OCTAVIAN MIHAIL SACHELARIE

COLEGIU CONSULTATIV

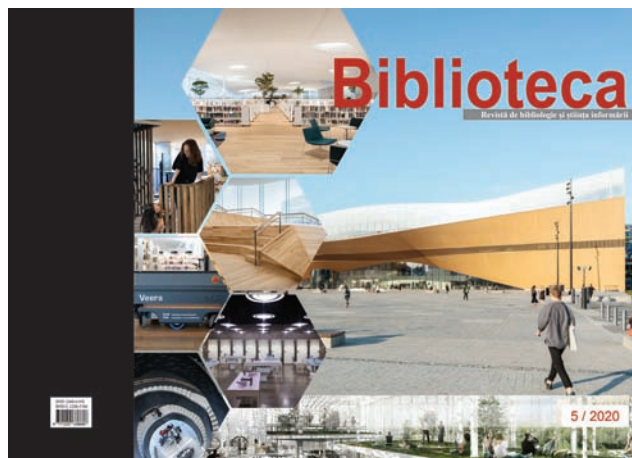
EUGENIA BEJAN
dr. ADRIANA-ELENA BORUNĂ
NICOLETA MARINESCU
dr. FLORICA-ELISABETA NUȚIU-VULCĂNESCU
VERA OSOIANU
dr. CARMEN-LEOCADIA PESANTEZ POZO
prof. univ. dr. hab. NELLY ȚURCAN
dr. ing. MIHAELA VOINICU
lect. univ. dr. ROBERT CORAVU
lect. univ. dr. CONSTANTIN ITTU

COLECTIV REDACȚIONAL

coordonator: dr. RALUCA MAN
tehnoredactare computerizată: FLORIN NISTOR
distribuție: ADRIANA IOSIF

Adresa: B-dul Unirii, nr. 22, București,
cod poștal 030833, OP 4, sector 3,
telefon: 021.3142434/1075,
e-mail: raluca.man@bibnat.ro
adriana.iosif@bibnat.ro (a se vedea coperta 3)

*Responsabilitatea pentru conținutul articolelor
aparține autorilor.*

Biblioteca în vreme de pandemie

Octavian Mihail Sachelarie, manager
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș
e-mail: msachelarie@gmail.com

Dacă cineva mi-ar fi spus în decembrie anul trecut în ce eră neașteptată va intra întreaga lume la începutul anului 2020, aș fi spus că e un scenariu SF sau o nouă teorie a conspirației, o abordare de care nu ducem lipsă în ultimii ani. Dar, iată s-a întâmplat, iar noul virus transformă modelele culturale și sociale, Omul, concepte și realități cotidiene. Cu toate acestea, întâmplător sau nu, lecturile mele recente abordează astfel de teme „catastrofice”, unele dintre ele, foarte bine argumentate științific. Numai că, în majoritatea dintre ele, pandemiile cauzate de viruși (scăpați sau nu din laborator sau transformați genetic în arme biologice) aparțineau unui viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat.

Iată că viitorul, șocant, dur, cu repercusiuni pe care nu le putem evalua în totalitate este aici. Scriam, acum ceva timp, referindu-mă la bibliotecă, în perspectiva unei dezvoltări societale explozive, dar nu întotdeauna benefică, că „viitorul sună la ușă: răspundem?”. Sau parafrazând, suntem pregătiți să răspundem la provocările unei lumi globalizate și globalizante, în care noile tehnologii de comunicare au devenit „zeii” de necontestat ai vremurilor noastre prezente și viitoare?

După cum era de așteptat, și România a intrat în acest „tăvălug” al schimbărilor dramatice de paradigmă economică și psihosocială, niciun domeniu de existență și de activitate, nerămânând ocolit. „Urgența” și „Alerta” au devenit cuvinte uzuale în vocabularul românilor, iar izolarea, pierderea contactelor umane directe au creat noi moduri de comportament și de consum comunicațional social și cultural. Dacă din punct de vedere medical, epidemia este controlată, din punctul de vedere al efectelor ei umane și sociale este, deocamdată, prematur să se tragă concluzii semnificative.

De câteva luni, de la declanșarea în România a stării de urgență, apoi a stării de alertă, cultura „a amuțit”, cel puțin în modalitățile ei „tradiționale” de manifestare. Muzeele, teatrele, filarmonicile, bibliotecile, spectacolele și-au suspendat activitatea, asociindu-se, dacă vreți, străzilor pustii și unei atmosfere apăsătoare, cenușii. Ceea ce era de neconceput „pe timp de pace”, s-a întâmplat - peste instituțiile culturale s-a așternut tăcerea, una nefirească și parcă fără legătură cu o lume, până mai ieri, plină de viață și într-o permanentă schimbare. Ați intrat vreodată într-o bibliotecă pustie, fără zumzetul obișnuit al oamenilor avizi de informație, de lecturi, de evenimente culturale? O astfel de bibliotecă poate fi privită ca un templu, dar un templu în care nu se mai „roagă” nimeni, în care nu se mai întâmplă nimic. Sunt, poate, efuziuni literare, dar lucrurile chiar așa au stat - feed-back-ul până atunci atât de strâns și prolific dintre bibliotecă și utilizatorii săi s-a întrerupt brutal. Și toată viața noastră a căpătat alte conotații, on-line-ul devenind locul „evadării” noastre, surogatul unei vieți normale, în care

rareori apreciem lucrurile mărunte, considerate „un dat”, de multe ori ne semnificativ. Dar este oare, Internetul, suficient?

Viața, dezvoltarea mea umană și intelectuală este, de 40 de ani, organic legată de devenirea permanentă a Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș. Împreună, am trecut prin momente grele, delicate, anul 1989 fiind o schimbare de sistem, cu multe necunoscute și cu necesitatea de redefinire a obiectivelor și funcțiilor unei biblioteci publice importante.

Treptat, biblioteca s-a informatizat, a devenit racordată la rețeaua europeană consacrată, a devenit „o agora” culturală pentru comunitate. Conceptele fundamentale: carte-lectură-bibliotecă sau, tradus, informație-comunicare-cunoaștere, toate puse într-o ecuație comunicațională spirituală al cărei rezultat urmărit înseamnă înțelepciune, sub toate conotațiile sale.

Titlul unui volum scris de mine și care cuprinde eseuri despre bibliotecă este „Templul viselor” văzut ca un Paradis (așa cum îl vedea Borges) al cărților în care Omul se regăsea pe sine însuși, evolua armonios și în deplină comuniune cu lumea. Biblioteca piteșteană, transcende „un templu al viselor”, pentru că, în timp, visele au devenit realitate efervescentă, deschisă către toate zărilor comunicării și cunoașterii. Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș a reușit să aibă, la nivelul anului 2019, o infrastructură tehnologică și o logistică culturală la standarde europene: 150 de computere, intranet, catalog electronic, două reviste online; înregistrează 10.000 de utilizatori anual, împrumută anual 300.000 de documente de bibliotecă; organizează sute de evenimente culturale diverse, la care participă 15.000 de prieteni ai bibliotecii; proiectul „Biblionet” (introducerea Internetului în bibliotecile publice comunale) a fost finalizat: 70 de localități (biblioteci) argeșene fac parte din acest proiect; Centrul Europe Direct Argeș, un proiect cofinanțat de Comisia Europeană și Consiliul Județean Argeș, aduce mai aproape de cei interesați informația provenită de la instituțiile europene; numeroase parteneriate educative, formative și culturale cu instituții de învățământ din județul Argeș; colaborări și parteneriate profesionale și culturale la nivel național și internațional. Pe scurt, Biblioteca argeșeană este o instituție „vie”, a cărei valoare este recunoscută local, național și european. Obiectivul principal: promovarea cunoașterii.

Pentru anul 2020, proiectele de dezvoltare a bibliotecii, gândite în concordanță cu strategia de dezvoltare economică și culturală a județului Argeș vizează atât latura „hard” (infrastructura tehnologică), cât și componenta „soft”, având ca repere vectori educaționali, informaționali și cultural-educativi. În prim-plan: „Utilizatorii” de servicii ai bibliotecii. Am în vedere, aici, digitalizarea unor colecții de documente din bibliotecă (presă, cărți din colecțiile speciale ale bibliotecii, manuscrise, cărți poștale ilustrate);

continuarea realizării de bibliografii de domeniu și „ridicarea” lor în mediul on-line; o mai bună comunicare cu publicul pe rețelele de socializare; dezvoltarea colecțiilor bibliotecii printr-o politică de achiziție de documente de bibliotecă strâns legată de interesele de informare și de lectură ale comunității argeșene; organizarea unor evenimente culturale care să pună în valoare personalitățile culturale naționale, patrimoniul cultural național și european (aș semnala aici organizarea ediției a doua a Târgului de carte, un element important al Festivalului de C’Arte, derulat de câțiva ani de bibliotecă). Aș putea continua, proiectul cultural al instituției pentru anul 2020 fiind unul ambițios și pe deplin realizabil.

Dar am intrat în război cu un „inamic” invizibil și perfid, care ne-a schimbat dramatic perspectiva asupra vieții, a modului de a acționa într-o lume care pare să nu se mai regăsească. Ne-am dat seama că omul și societatea contemporană, întreaga civilizație umană, ajunsă la un nivel tehnologic atât de înalt este foarte vulnerabilă într-o asemenea situație. Nu este locul aici să adâncesc o analiză sociologică, care sunt sigur că va duce la apariția multor volume pe această temă. Cert este că ne-am trezit și noi, ca instituție de cultură, fără „obiectul esențial de activitate”: utilizatorii noștri, cei de care eram asaltați până mai ieri.

Capitulăm, considerăm anul 2020 ca pe unul pierdut din punct de vedere comunicațional și cultural? Nu pot fi de acord cu o asemenea „sentință”.

Și, astfel, ne-am pus pe treabă, sperând că lucrurile se vor îndrepta și că putem să recuperăm „timpii morți” ai acestei perioade. Starea de urgență a însemnat pentru biblioteca noastră rezolvarea unor probleme de infrastructură care puteau fi făcute mai greu în condițiile în care, zilnic, instituția este frecventată de 300-400 de persoane: deratizare și dezinfecție;

verificarea sistemului informațional; inventare; reorganizarea unor compartimente ale bibliotecii; casări ale unor obiecte de inventar și ale unor documente de bibliotecă; reorganizarea spațiului expozițional al bibliotecii. Tot în această perioadă, s-a continuat achiziționarea de documente de bibliotecă, prelucrarea acestora, iar activitatea informațională, educativă și culturală s-a transferat în mediul on-line. Adăugați la toate acestea și toate eforturile administrative făcute pentru a pune în aplicare măsurile de protecție împotriva noului coronavirus, elaborate la nivel național.

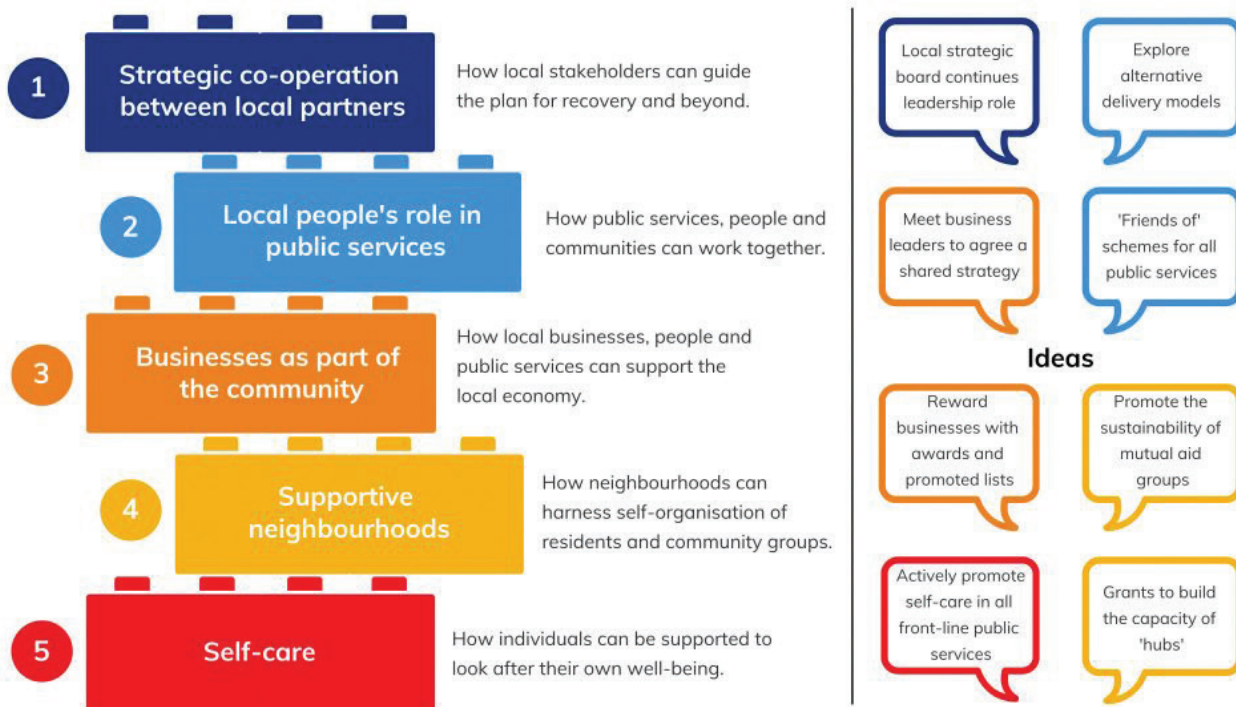
Constatările noastre legate de etapa stării de urgență au dus la concluzia că activitatea în on-line nu poate suplini nici pe departe comunicarea directă, comuniunea umană, dorința de participare și de dialog a utilizatorilor noștri. Schimbul de idei, de informații, dezvoltarea spiritului critic necesită și spațiul de apropiere fizică și socială dintre oameni, realitatea virtuală neputând suplini aceste conotații umane. Dreptul la opinie, la comunicare interpersonală, accesul la cunoaștere, suprimate într-o situație critică nu pot continua la nesfârșit.

În momentul în care scriu aceste rânduri, suntem în „stare de alertă”, într-un început de vară neobișnuit, dar plin de speranțe. Gradual, bibliotecile își redeschid porțile, deocamdată timid, dar încurajator. Cărțile sunt returnate, altele sunt împrumutate, chiar dacă utilizatorii noștri au măști de protecție. Așteptăm ca sălile de lectură să funcționeze, iar copiii să participe din nou la evenimentele cultural-educative organizate pentru ei. Publicul nostru ne asaltează cu întrebări privind reluarea lansărilor de carte, a conferințelor, a expozițiilor...

Vom fi aici, transformați poate într-un fel, dar la fel de aproape de „stăpânii noștri”: cei avizi de cunoaștere și de înțelepciune.

Building your COVID-19 recovery

A framework for local authorities and communities recovering together

Sursa: <https://www.mutualventures.co.uk/an-effective-covid-19-recovery-plan-requires-co-operation/>

Biblioteca la răscruce

Ioan MILICĂ, director general
Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” Iași
e-mail: ioan_milica@yahoo.com

Arhitectura rețelei naționale de biblioteci necesită prefaceri bine cumpănite și urgente. Precum profilul sumbru al unui aisberg plutitor, starea cronică de criză se reflectă în datele comunicate anual de Institutul Național de Statistică (INS), iar acestea pun în evidență efectele negative provocate de subfinanțare și de inerția actualizărilor legislative. Pentru bibliotecari, dar nu numai, identificarea și analiza vulnerabilităților care erodează desfășurarea optimă a activităților profesionale constituie o premisă importantă în planificarea, implementarea și evaluarea măsurilor de contracarare a principalelor inadvertențe, discontinuități și riscuri care ar putea fi întâmpinate pe durata lucrului. Prin urmare, textul de față propune o radiografie al cărei obiectiv este de semnală că, în absența unor măsuri lucide și ferme de contracarare a declinului tot mai accentuat devoalat de datele statistice, va crește amploarea unor fenomene care întrețin precaritatea vieții noastre sociale: susceptibilitatea tot mai crescută la propagandă și îndoctrinare a tinerilor, migrația, abandonul școlar, analfabetismul funcțional etc.

Conform datelor furnizate de INS, în 2018, anul de referință pentru cel mai recent număr al *Anuarului Statistic al României* (ASR), bibliotecile au coborât sub pragul de 10.000 de organizații. În ultimul deceniu, numărul de instituții din sistemul național de biblioteci a scăzut cu o peste o cincime, de la 12.229 biblioteci, în 2009, la 9.479 biblioteci, în 2018. Cele mai semnificative schimbări se înregistrează în rândul bibliotecilor publice și al celor școlare. Mai precis, s-a desființat aproape un sfert (24%) din rețeaua bibliotecilor publice: de la 2.919, în anul 2009, la 2.207, în anul 2018, și a scăzut cu puțin peste o cincime (21%) numărul bibliotecilor școlare, de la 8.518, în anul 2009, la 6.722 de unități, în anul 2018. Așadar, în zece ani, au dispărut 712 biblioteci publice și 1.796 de biblioteci școlare.

Considerată retrospectiv, desființarea unor biblioteci cu profil educativ constituie rezultatul unui conglomerat de cauze, cele mai importante fiind legate de suita de măsuri care au determinat comasări de unități administrativ teritoriale și școlare. Pe de o parte, e dificil de precizat dacă reorganizarea a avut menirea justă de a corecta inflația de biblioteci fondate în perioada comunistă, când, din ordinul partidului-stat, a fost întreținută iluzia că lumina științei și culturii s-a aprins în toate așezările patriei. Pe de altă parte, afectarea iremediabilă a echilibrelor dinamice care susțin vitalitatea bibliotecilor în comunitățile pe care acestea le deservește poate fi înțeleasă și ca simptom al unui nivel fragil de acces la resurse cultural-educative, mai cu seamă în viața multor comunități din localitățile medii și mici, adică acolo unde tranziția către economia de piață a avut urmări nedorite care au grăbit degradarea sau dispariția infrastructurii culturale (teatrul, muzeul, biblioteca, cinematograful, librăriile ș.a.). Fără o imagine detaliată asupra spectrului de motive care au marcat renunțarea

la serviciile oferite de bibliotecile desființate, nu putem aprecia cu exactitate ce categorie de factori - factorii obiectivi sau cei subiectivi - va fi avut un impact mai pregnant asupra descreșterii importanței bibliotecilor în viața publică (Tabel 1).

Tabel 1: Declinul bibliotecilor în perioada 2009-2018

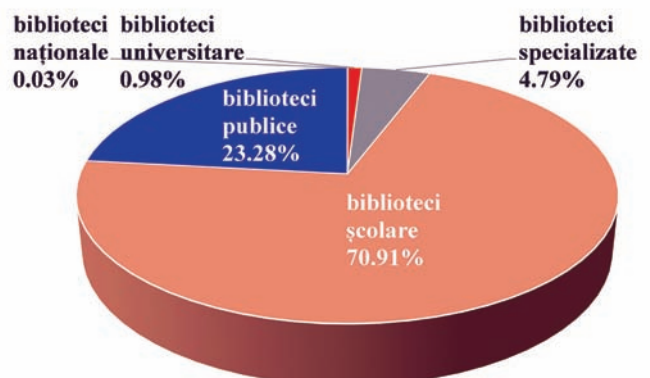
An de referință	2009	2018	Diferență %
Biblioteci	12,229	9,479	-22.49%
Volume	176,888,000	162,844,000	-7.94%
Cititori activi	4,580,000	3,132,000	-31.62%
Împrumuturi	62,543,000	34,228,000	-45.27%

Surse: ASR 2015; ASR 2019

După cum se poate observa, înjumătățirea împrumutului de publicații aflate în colecțiile bibliotecilor (-45,27%) a fost provocată, în principal, de scăderea cu aproape o treime (-31,62%) a efectivului anual de cititori activi, iar aceasta este doar una din mărturiile elocvente ale dramei demografice care afectează România postcomunistă. Absența unor planuri consistente și durabile de acțiune concertată, menite să încetinească deteriorarea progresivă a încrederii în sistemul național de biblioteci, nu face decât să agraveze, de la an la an, situația îngrijorătoare pe care statistica o dezvăluie.

Știut fiind că bibliotecile școlare constituie, prin număr și prin distribuția lor teritorială, un pilon de rezistență al rețelei de biblioteci având misiunea de a susține cultura, educația și divertismentul, schimbările care le influențează funcționarea au repercusiuni asupra întregului ansamblu de vase comunicante constituit de bibliotecile românești (Diagrama 1), așa cum undele de impact generate de o piatră aruncată într-un lac reverberează la suprafața apei.

Diagrama 1: Organizarea sistemului de biblioteci din România

La o privire atentă, se poate observa că atât tabloul numărului de elevi și de studenți aflați an de an în evidența unităților de învățământ, cât și raportul dintre populația școlară generală, pe de o parte, și efectivele de elevi și de studenți care frecventează bibliotecile de toate categoriile, pe de altă parte, reflectă un dezinteres parcă tot mai pronunțat față de oferta bibliotecilor, astfel încât, în anul școlar 2018/2019, doar două treimi dintre elevii înmatriculați în școli erau înregistrați ca cititori în evidențele bibliotecilor școlare. Mai mult decât atât, aproape jumătate dintre studenții români (49%) nu figurează ca utilizatori activi ai bibliotecilor universitare, după cum ar fi, poate, de așteptat. Astfel de corelații dezvăluie o tendință tulburătoare: pe măsură ce înaintea în vârstă și devin din elevi studenți, scade interesul tinerilor la resursele educative și culturale oferite de biblioteci (Tabel 2 și Tabel 3):

Tabel 2: Scăderea interesului față de oferta bibliotecilor școlare

	2009/2010	2018/2019	Diferență %
Școlari	2,735,424	2,466,269	-9.84%
Utilizatori activi ai bibliotecilor școlare	2,157,000	1,609,000	-25.41%
Diferență	-21.15%	-34.76%	

Surse: ASR 2015; ASR 2019

După cum indică datele cuprinse în Tabelul 2, efectivele anuale de elevi sunt relativ stabile. Nu este totuși lipsit de importanță să notăm că acestea s-au diminuat cu aproape 10% în decursul unui deceniu, între anul școlar 2009/2010 și anul școlar 2018/2019. În același interval de timp, numărul cititorilor care au frecventat bibliotecile școlare a scăzut cu aproximativ 25%. Mai concludent se dovedește raportul dintre efectivul național anual de elevi și totalul anual de utilizatori activi ai bibliotecilor școlare. Astfel, în anul școlar 2009/2010, un elev din cinci nu era înregistrat ca utilizator activ al unei biblioteci școlare. În anul școlar 2018/2019, cel puțin trei elevi din zece nu au valorificat resursele de care dispun bibliotecile din școlile la care sunt înscriși și pe care le urmează. Fără a presupune că acestor școlari le-ar fi străine ideea și atmosfera de bibliotecă, nu putem trece cu vederea adâncirea faliei dintre numărul anual de elevi și numărul anual de utilizatori activi aflați în evidențele bibliotecilor școlare. Dacă se acceptă ideea că rațiunea de funcționare a unei biblioteci școlare este să consolideze deprinderea crucială de a învăța cum să învățăm, adică de a descoperi și de a accesa cât mai multe categorii de resurse de informare și documentare spre a dobândi și fructifica cunoștințe noi, atunci se poate ține seamă și de ipoteza că în învățământul românesc nu se stimulează, ci se abandonează tot mai rapid deprinderea de a-i instrui pe copii și tineri cum să valorifice eficient colecțiile bibliotecilor. Datele statistice referitoare la impactul bibliotecilor asupra educației terțiare schițează un contur și mai limpede al acestei ipoteze de lucru.

Sursa: https://www.hsantalucia.it/sites/default/files/immagini_header/fsl_biostatistica_0.jpg

Tabel 3: Scăderea interesului față de oferta bibliotecilor universitare

	2009/2010	2018/2019	Diferență %
Studenți	999,523	533,749	-46.60%
Utilizatori activi ai bibliotecilor universitare	592,000	268,000	-54.73%
Diferență %	-40.77%	-49.79%	

Surse: ASR 2015; ASR 2019

Dacă efectivele anuale de elevi nu au înregistrat, la nivel național, o diminuare abruptă, numărul studenților a scăzut, în ultimul deceniu, cu 46,60%, de la aproape un milion de studenți, în anul universitar 2009/2010, la puțin peste jumătate de milion de studenți, în anul universitar 2018/2019. Dincolo de motivele bine cunoscute ale înjumătățirii numărului de studenți (declinul demografic, abandonul școlar, migrația), procesul de stabilire și implementare a unor standarde de desfășurare a activităților instituționale a obligat universitățile românești să-și reorganizeze oferta în acord cu realitățile tranziției. Desființarea sau reconfigurarea unor programe de studii a fost, în primul rând, dictată de solicitările provenite de pe piața muncii și de prefacerile vieții sociale, în sens larg. În al doilea rând, existența cadrului european de stimulare a educației (post)universitare și a învățării pe toată durata vieții, proces întreținut de vectorii care jalonează funcționarea globală a rețelelor și platformelor de schimb internațional de studenți, cadre didactice și cercetători, a influențat nu numai dinamica specializărilor de tip universitar, ci și atractivitatea acestora. Nu în ultimul rând, dezvoltarea fără precedent a tehnologiilor online a generat noi tipuri de resurse (electronice, digitale, multimedia) a căror utilizare pe scară largă a transformat capitalul de informații și date în cea mai profitabilă „marfă” din lume.

În acest climat, misiunea bibliotecilor se cuvine acomodată realității, iar bogata literatură științifică internațională în care este surprins acest aspect este polarizată în jurul dezbaterilor care au ca miez problematica societății digitale. În această privință, România se dovedește o țară a contrastelor, un colț de lume în care tehnologia de ultimă generație coexistă cu mentalități, obiceiuri și tradiții înrădăcinate în trecut. Filtrată prin lentila datelor statistice, reconsiderarea rolurilor atribuite bibliotecilor școlare și universitare devine o temă de reflecție cu grad tot mai sporit de dificultate, pe măsură ce inerția legislativă, insuficiența fondurilor și lipsa de viziune administrativă afectează ireversibil randamentul funcțional al rețelei de biblioteci din România. Eficiența tot mai disipată a bibliotecilor în formarea unor deprinderi sănătoase și utile de a învăța este, între alte evidențe, reflectată de o disproporție de natură sistemică. Astfel, deși constituie coloana vertebrală a sistemului autohton de biblioteci, reprezentând mai bine de două treimi (peste 70%) din acest ansamblu de instituții, rețeaua de biblioteci școlare dispune de un fond infodocumentar organizat aproape exclusiv în colecții tradiționale, iar absența notabilă și regretabilă a resurselor în format electronic se oglindește în media statistică a împrumuturilor de publicații efectuate în ultimul deceniu: mai puțin de jumătate din împrumuturile efectuate anual la nivel național se realizează, în medie, la nivelul bibliotecilor școlare (38,51%). În condițiile în care împrumutul de publicații a înregistrat, în bibliotecile școlare, o scădere de 46% între 2009 și 2018, această descreștere alarmantă nu poate fi interpretată decât ca un indiciu al orientării publicului spre ofertele mediului online, din moment ce gama de resurse informative

și documentare a rămas aproape neschimbată într-un deceniu în care impactul lumii digitale asupra vieții cotidiene influențează tot mai mult deprinderile zilnice.

Deși previzibilă în privința impunerii sale prin mecanismele de standardizare europeană în domeniul educației, reforma digitală are de depășit, în multe biblioteci care funcționează în școli, piedici dintre cele mai diverse: absența legislației privind publicațiile în format electronic, slaba implementare a sistemelor informatizate de management bibliotecar, lipsa echipamentelor performante de lucru pentru dezvoltarea colecțiilor de documente în format electronic, competențele digitale inconsistente ale personalului angajat ș.a. Dacă pe lista acestor dificultăți vom adăuga și neajunsuri precum cele legate de uzura publicațiilor sau cele ținând de lipsa de personal calificat, vom căpăta o și mai bună înțelegere asupra complexității părghiilor ce vor trebui acționate pentru modernizarea instituțională a bibliotecilor școlare. Cu alte cuvinte, dintre prioritățile viitoare ale bibliotecilor școlare nu pot lipsi măsuri precum stimularea profesorilor să îi deprindă pe elevi cu studiul în bibliotecă, înnoirea fondului infodocumentar, constituirea și dezvoltarea unor colecții digitale sau implementarea unor proiecte și programe menite să asigure creșterea accesului elevilor la resurse de învățare de bună calitate (literatură științifică și platforme de e-learning).

Scăderea interesului față de serviciile bibliotecilor școlare se reflectă, fie și parțial, în diminuarea abruptă a numărului de utilizatori care frecventează anual bibliotecile universitare. Mulți dintre absolvenții de liceu care devin studenți fără a fi deprinși să recurgă la resursele unei biblioteci specializate nu au satisfacția de a constata că studiul în bibliotecă universitară este o activitate benefică. Spre deosebire de bibliotecile școlare, a căror „pietrificare” nu necesită un probatoriu extins, multe dintre bibliotecile noastre universitare s-au racordat la harta lumii digitale. Deși constituie mai puțin de 1% din rețeaua națională de biblioteci, bibliotecile universitare dețin, în medie, 15% din fondul infodocumentar național și deservește 10%

din efectivele anuale de utilizatori activi. Considerată în date absolute, vitalitatea împrumutului de publicații din colecțiile tradiționale ale bibliotecilor universitare este, de asemenea, relevantă: în medie, în ultimii zece ani, împrumuturile efectuate în bibliotecile universitare s-au fixat în jurul pragului statistic de 15%. Cu toate acestea, analiza diacronică subliniază că, în perioada 2009-2018, totalul împrumuturilor s-a înjumătățit, de la 9,3 milioane la 4,6 milioane de publicații/an. Această realitate concordă cu scăderea dramatică a efectivelor anuale de studenți (-46,60%) care devin și utilizatori ai serviciilor oferite de bibliotecile universitare (-54,73%). Chiar dacă, în medie, un student din doi nu mai recurge la oferta bibliotecilor universitare, este important să remarcăm că pragul național relativ constant de 15% al împrumuturilor semnalează că studenții care aleg să valorifice resursele furnizate de biblioteci compensează prin loialitate și calitatea învățării înjumătățirea cifrelor de școlarizare. Fără a concluziona că bibliotecile universitare au îmbrățișat mai lesne tranziția către edificarea unui dublu repertoriu de oferte și servicii (tradițional și digital), se poate aprecia că, în bibliotecile din România, procesul de dezvoltare a colecțiilor digitale se află într-un stadiu incipient de implementare. Pentru multe dintre aceste instituții, călătoria către lumea digitală va presupune remodelarea mecanismelor primare de funcționare, astfel încât simbioza dintre resursele tradiționale și cele de tip online să nu acționeze în detrimentul, ci în favoarea consolidării rolurilor-cheie ale unei biblioteci: vector de popularizare a cunoașterii, centru de consiliere educativ-științifică, spațiu privilegiat de desfășurare a unor activități socio-culturale. Dacă vor avea ca miză revitalizarea capitalului de încredere în oferta educativă a bibliotecilor, metamorfozele legislative, financiare, logistice și profesionale presupuse de acest amplu proces necesită o schimbare de mentalitate pe cât de simplă, pe atât de dificil de pus în practică: stimularea publicului educat să revină în biblioteci nu este o răspundere ce revine în exclusivitate bibliotecarilor, ci un pact de cooperare cu angajament mai larg (familie, educatori, autorități).

Biblioteca Digitală a României - pandant național al Europeana.eu

Drd. Corina DOVÎNCĂ, bibliotecar
Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” București. Serviciul Catalogare-Indexare
e-mail: corina.dovinca@bcub.ro

Introducere

Dezvoltarea continuă și rapidă în domeniul tehnologiei informației a dus, în ultimele decenii, la crearea și progresul societății informaționale, a cărei esență constă în utilizarea integrată, masivă și generalizată a tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) în toate domeniile vieții economice, sociale și culturale. Această evoluție a societății informaționale include obiectivele dezvoltării durabile, bazată pe diversitatea culturală sau dezvoltarea inovatoare. În acest context, digitizarea resurselor culturale reprezintă un factor decisiv, care poate contribui la îmbunătățirea accesibilității la cultură și a fluxului nefragmentat de informații într-o economie a cunoașterii, precum și la conservarea pe termen lung a patrimoniului cultural, în vederea realizării pieței unice digitale, prin furnizarea de produse și servicii inovatoare. Odată transpus în format electronic, patrimoniul cultural, științific sau educațional poate deveni resursă pentru un spectru larg de produse și servicii informaționale, în sectoare precum educația sau turismul.

Protecția patrimoniului cultural este recunoscută drept prioritate internațională în temeiul Convenției UNESCO pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial din 17 octombrie 2003. Comunitatea internațională admite importanța protecției patrimoniului cultural și își reafirmă angajamentul de a lupta împotriva distrugerii sale intenționate, sub orice formă, pentru ca, astfel, moștenirea culturală să poată fi transmisă generațiilor următoare.¹

Conservarea digitală a patrimoniului cultural european și național a fost inclusă în Strategia europeană pentru crearea pieței digitale unice și, deși la nivel european, au existat numeroase inițiative care au încurajat crearea de conținut digital și diferite proiecte de digitizare (de exemplu: Gallica², e-codices – Virtual Manuscript Library of Switzerland³, The British Museum⁴ etc.) al căror scop a fost evidențierea documentelor de patrimoniu, cel mai important pas în îndeplinirea acestui obiectiv a fost făcut în 2005, odată cu lansarea inițiativei „i2010: Digital Libraries”.

I. Context european

În decembrie 2004 Google își face cunoscut planul de a digitaliza și publica milioane de cărți, provenind din cinci prestigioase biblioteci academice anglo-americane, ceea ce declanșează o adevărată emulație în rândul bibliotecarilor din întreaga lume. Ca o reacție la acest proiect, Jean-Noel Jeanneney, directorul Bibliotecii Naționale din Franța, la acea vreme, publică un articol (ulterior o carte) cu titlul *Quand Google défie l'Europe*. Pornind de la această reacție, Europa se mobilizează rapid pentru a veni cu un răspuns la acest

uriaș plan al lui Google. Am putea afirma că totul a început de la temerile francezilor legate de inițiativa Google și de posibilitatea ca limba și cultura anglo-americană să capete o preponderență nefirească în mediul digital.

Inițiativa „i2010: Digital Libraries”, apărută la nici un an de la anunțul Google, are ca scop stimularea dezvoltării economiei digitale europene, prin crearea și promovarea Bibliotecii digitale europene - un portal multilingv, care să ofere acces integral la resursele bibliotecilor naționale ale Europei. Ca parte a acestei strategii, doi ani mai târziu, în 2007, este lansat proiectul *EDLnet*, predecesor al proiectului Europeana v1.0, susținut financiar de Comisia Europeană, în cadrul programului eContentplus. Obiectivul principal al acestui proiect este introducerea prototipului operațional al *europa.eu*. Parlamentul European susține crearea unei biblioteci digitale europene, într-o rezoluție votată de o majoritate covârșitoare. Astfel, la 20 noiembrie 2008, *Europeana*⁵, biblioteca multimedia online, se deschide publicului. Pe portal, utilizatorii de Internet din întreaga lume puteau accesa peste două milioane de cărți, hărți, înregistrări audio, fotografii, documente de arhivă, tablouri sau filme din bibliotecile naționale și instituțiile culturale din cele 27 de state membre ale UE. Odată cu lansarea, a fost înregistrat un număr record de vizite.

În anul 2009 este lansată o nouă versiune - Europeana v1.0. Optzeci și cinci de parteneri ai statelor membre ale UE au fost implicați în acest proiect, inclusiv România, reprezentată prin Institutul Național al Patrimoniului (fostul CIMEC). La acea dată europa.eu oferea acces online la peste 4,6 milioane de obiecte digitale.

Crearea de conținut digital reprezintă o necesitate pentru Europa, pentru a deveni cea mai competitivă și mai dinamică economie bazată pe cunoaștere. Europeana.eu garantează nu numai accesul universal la moștenirea culturală europeană, ci și promovarea și conservarea acesteia pentru generațiile următoare, atât în Europa, cât și în afara acesteia. În prezent, Europeana oferă acces la 59.484.268⁶ lucrări de artă, artefacte, cărți, înregistrări video și audio din muzee, galerii, biblioteci și arhive din peste 3.500 de instituții culturale din întreaga Europă.

II. Biblioteca digitală a României

2.1 Tatonarea: proiecte izolate, lipsa cooperării între instituții

În România, spre deosebire de celelalte țări membre ale Uniunii Europene, reforma din domeniul culturii nu a fost una fermă și radicală, ci a urmat politica pașilor mici. Principala motivație a cooperării culturale transnaționale a fost integrarea europeană și, în special, integrarea culturii românești în circuitul valorilor europene. Astfel, începând din anul 2000, România a participat activ la programele UE („Cultura 2000”, Phare sau INTERREG).

La sfârșitul anului 2007, după ce România a devenit stat membru al Uniunii Europene, Biblioteca Națională a României (BNaR), la solicitarea Ministerului Culturii și Cultelor (actualul Minister al Culturii), realizează un studiu de fezabilitate privind digitizarea, prezervarea digitală și accesibilitatea online a resurselor deținute de bibliotecile din România. Acest studiu a stat la baza definirii *Propunerii de Politică Publică a MCC*, propunere ce a fost prezentată pe site-ul ministerului și supusă dezbaterii publice în perioada octombrie-decembrie 2007.

Ulterior, mai precis în data de 18 ianuarie 2008, această propunere a fost aprobată de Guvernul României - este momentul din care în România putem vorbi de **existența unei politici publice** pentru digitizarea resurselor culturale și realizarea Bibliotecii Digitale a României, în concordanță cu cele două recomandări ale Comisiei Europene: *2006/585/EC și 2006/C297/01*.

La 20 noiembrie 2008, comisarul european pentru Societatea Informațională și Media, doamna Viviane Reding, lansa prototipul Bibliotecii Digitale Europene, *europa.eu*, în prezența miniștrilor culturii din țările membre ale UE (din România a participat secretarul de stat Demeter Andras Istvan, de la MCC). La momentul acela, pe portalul europa.eu erau expuse peste 2 milioane de resurse culturale digitale, dintre care peste 3.000 de bunuri proveneau din patrimoniul cultural românesc. Aceste resurse erau valoroase și reprezentative pentru țara noastră, fiind validate de Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor și trecute printr-un proces de selecție suplimentară, făcută de CIMEC.

La sfârșitul anului 2008 este aprobat **Programul național pentru digitizarea resurselor culturale naționale și crearea Bibliotecii Digitale a României** (*H.G. nr. 1676 din 10 decembrie 2008*), componentă a bibliotecii digitale europene - *europa.eu*, prin care se stabilesc 3 obiective importante: îmbunătățirea, coordonarea și eficientizarea proceselor de digitizare a resurselor culturale la nivel național; sporirea numărului de resurse culturale reprezentative digitizate, diversificarea și conservarea acestora; creșterea gradului de accesibilitate a publicului utilizator de internet la resursele culturale naționale. Activitatea viza 5 direcții: patrimoniu scris (biblioteci), patrimoniu mobil (muzee, colecții), patrimoniu audio-vizual (arhive audio-vizuale), patrimoniu imobil (monumente, arheologie) și patrimoniul arhivistic (arhive).

În vederea realizării obiectivelor s-au creat: o Comisie pentru implementarea și monitorizarea programului și o Unitate de implementare a programului (*umpcultura.ro*) și a fost elaborat un Ghid Operațional, care cuprindea: condițiile, planul de acțiune, proiectele prioritare, modul de organizare și funcționare a Comisiei etc.

Au fost, de asemenea, realizate ghiduri de digitizare pentru fiecare pilon tematic în parte, lucru de care s-au ocupat comisiile de specialitate pentru digitizare, numite prin ordin de ministru (*2244/15.04.2008*)⁷.

Agregatorul național pentru Biblioteca Digitală Europeană (*europa.eu*) a fost numit, după cum era firesc, CIMEC (Institutul de Memorie Culturală, actualul Institut Național al Patrimoniului), instituție publică de importanță națională, direct subordonată Ministerului Culturii. Acesta urma să asigure interfața între furnizorii de conținut, respectiv instituții publice sau alte organizații deținătoare de resurse culturale și serviciile tehnice care gestionează programul la nivel comunitar. Agregatorul este, de fapt, intermediarul care

preia metadatele de la furnizorii de conținut, le convertește la formatul standard cerut de Europeană și le expediază la Haga. În acest fel, biroul Europeană nu era nevoit să comunice cu mii de furnizori din întreaga Europă (ceea ce ar fi îngreunat mult lucrurile), ci numai cu un număr limitat de agregatori.

Deși importanța partajării resurselor cu valoare patrimonială a fost și este unanim recunoscută, procesul de digitizare a fost unul anevoios, restaurarea moștenirii culturale fiind condiționată, în principal, de posibilitățile financiare, dar și de lipsa unei expertize unitare în domeniu și de lipsa comunicării și a cooperării la nivel de instituții. Deși la nivel teoretic lucrurile erau pregătite, practic ele au fost amânate câțiva ani buni (7 ani de la publicarea primului studiu de fezabilitate). „Din punct de vedere practic, nu este suficient să avem o structură organizatorică elaborată. Programul de digitizare al guvernului trebuie să aibă un buget ferm (cel mai bine pe mai mulți ani) și cât de mare posibil. Nu putem avea pretenția să dispunem de un buget de digitizare precum cel al Franței⁸, dar măcar 10-20% din cât alocă Franța ar trebui să se poată”, scria în anul 2009 Dan Matei, fostul director al CIMEC.⁹

Privind înapoi, în intervalul de timp 2007-2014, când procesul de digitizare în vederea creării Bibliotecii Digitale a României a stagnat la nivel național, observăm că, la nivel de instituții, lucrurile au evoluat ușor. Astfel, instituțiile românești, cel mai adesea din fonduri proprii și din proprie inițiativă, au lucrat în paralel la proiecte mici, izolate, precum: proiectul APOGRAF organizat de Ministerul Culturii și Cultelor (MCC) prin *cImeC*, *RESTITUTIO* al Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I” din București, proiectele Bibliotecii Academiei Române (peste 36.000 de facsimile digitale din Manuscrisele Eminescu și Arhiva Traian Vuia), *DacoRomanica* - Biblioteca Virtuală Metropolitană, *DigiT* al Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” din Cluj, proiectele bibliotecilor județene din Brăila, Iași, Brașov etc.

Aceste proiecte au dus atât la realizări în domeniul digital (cea mai importantă realizare fiind înțelegerea avantajului de a digitaliza resursele rare de către specialiști în știința informării, bibliotecari, tehnologi și utilizatori) cât și la pierderi, cauzate de lipsa de coordonare; dublarea și uneori triplarea muncii; abordări diferite ale digitalizării patrimoniului cultural, care au produs fragmentări și incoerență; o atitudine mai degrabă competitivă decât cooperantă între instituții etc.

Începând cu 2011, Comisia Europeană a emis o recomandare privind digitizarea, accesibilitatea online a materialului cultural și prezervarea digitală, și anume Recomandarea *C(2011)7579*. Pe scurt, aceasta se referă la contribuțiile statelor membre ale UE la *europa.eu* și la eforturile pe care acestea trebuie să le facă pentru a dezvolta propriile arhive și muzee digitalizate pe platforme cu acces public. Obiectivul pentru România a fost stabilit la 789.000 resurse digitale până în 2015. În acel moment, România avea 35.852 de obiecte culturale expuse în *europa.eu*, iar în 2015 a realizat doar 172.186 din cele 789.000 recomandate, ceea ce reprezintă 21,82% din obiectiv (în martie 2018, 51,4 milioane de obiecte de patrimoniu au fost transferate în mediul virtual din toate statele membre ale UE, iar țara noastră a contribuit cu doar 0,3%).

Astfel, tema digitalizării, publicării online a informațiilor digitale și a materialelor digitale legate de patrimoniul cultural național nu este una nouă. Și Ministerul Culturii din România a lucrat mult timp pentru a transforma acest proiect în realitate. Această activitate a început cu identificarea surselor potențiale de finanțare și includerea digitalizării în

Programul Operațional de Competitivitate - POC 2014-2020 și a continuat cu publicarea Ghidului solicitantului și lansarea apelului pentru proiect, elaborarea Proiectului Tehnic (PT), a Studiului de Fezabilitate (SF), formularea Cererii de finanțare.

2.2 Relansarea: includerea proiectului în Agenda Digitală pentru România 2020, obținerea finanțării, primul contract de achiziție publică

Proiectul național - Biblioteca Digitală a României - este relansat în 2014, când este făcut al doilea pas important în sprijinul acestei idei mărețe, și anume: includerea lui în *Agenda digitală pentru România 2020* de către Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor în vederea obținerii unei finanțări europene¹⁰. Ca fapt divers: anul 2014 este anul în care Biblioteca Digitală a României ar fi trebuit, conform planului inițial de acțiune, să fie gata și să fie legată de Biblioteca Digitală Europeană.

În decembrie 2014 are loc aprobarea oficială de către Comisia Europeană a POC 2014-2020 Programul Operațional de Competitivitate 2014-2020 (AM POC) (Decizia CE C(2014)10233-19.12.2014), care include precizări destul de detaliate cu privire la dezvoltarea conținutului digital în domeniul culturii. Pregătirea proiectului începe, însă, în anul 2016, la peste un an distanță, deoarece POC suferă modificări atât în anul 2016, cât și în anul 2018. La nivelul AM POC, în perioada 2016-2017 au fost purtate discuții și negocieri pentru realizarea și definitivarea Ghidului Solicitantului.

În decursul anului 2017, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale publică varianta finală a Ghidului Solicitantului, iar Ministerul Culturii și Identității Naționale realizează studiile de specialitate (studiul de fezabilitate - al doilea realizat în decursul unui deceniu - și proiectul tehnic) necesare depunerii proiectului, astfel că, la finalul anului, acesta este depus spre finanțare.

În anul 2017, Dan Matei scrie în Raportul românesc (2015-2017) privind punerea în aplicare a recomandării din 2011 privind digitalizarea, accesibilitatea online și conservarea digitală: „Cu privire la Recomandarea 3 - <folosiți fondurile structurale ale UE, acolo unde este posibil, pentru cofinanțarea activității de digitalizare ...>, Guvernul României a inclus în *Agenda digitală 2020 un proiect semnificativ de digitalizare - Culturalia - Biblioteca digitală a României - care va începe în 2018 și va avea ca rezultat pe lângă platformă, și expunerea în Europeana a peste 600.000 de resurse culturale.*”¹¹

După 11 ani de când a fost pus pentru prima oară pe hârtie, proiectul *E-cultura: Biblioteca Digitală a României* a primit finanțarea necesară pentru a putea fi implementat, lansarea proiectului fiind aprobată de Guvern în data de 5 septembrie 2018. „În ședința de Guvern de astăzi, 5 septembrie 2018, au fost aprobați, conform legislației în vigoare, indicatorii tehnico-economici ai proiectului *E-cultura: Biblioteca digitală a României*, pentru care Ministerul Culturii și Identității Naționale (MCIN), prin Unitatea de Management a Proiectului (UMP), a semnat contractul în luna iulie a acestui an.”¹² (Figura 1)

2.3 Implementarea (2019-2021)

După 13 ani de lupte, România câștigă cel puțin două bătălii majore: avem o politică publică în domeniul digital și avem sprijinul financiar necesar. Desigur, pentru ca lucrurile să funcționeze este nevoie de o coordonare puternică la nivel național și internațional și de un efort susținut din partea instituțiilor și organizațiilor implicate, atât la nivel național, cât și la nivel regional.

Sintetizând, proiectul Culturalia - Biblioteca Digitală a României dispune de:

- ▶ **Buget:** 11.4 mil. Euro
- ▶ **Durata de implementare:** 36 luni (până în 2021)
- ▶ **Echipa managerială:** UMP Culturalia (Unitatea de Management a Proiectului)

▶ **Beneficiar:** Ministerul Culturii

▶ **Obiective:** Proiectul are două componente principale: realizarea platformei culturalia.ro și digitalizarea patrimoniului cultural național mobil, ceea ce înseamnă, în cifre: digitizarea, descrierea și expunerea în Biblioteca Digitală a României a unui număr de 550.000 de resurse culturale, care vor fi „depozitate” pe o platformă informatică de tip bibliotecă digitală, pentru care va fi creat un catalog partajat (culturalia.ro). Nu în ultimul rând, vor fi digitalizate și furnizate către europeană.eu aproximativ 200.000 resurse culturale până în anul 2021 - toate metadatele furnizate prin agregatorul național sunt convertite în EDM (Model de Date Europeană).

Obiective specifice ale proiectului:

1. Creșterea numărului de elemente de patrimoniu cultural digitalizate și expuse online, într-un punct unic de acces;
2. Creșterea gradului de interoperabilitate între instituțiile deținătoare de elemente de patrimoniu cultural;
3. Promovarea patrimoniului cultural național prin expunerea resurselor culturale digitalizate în europeană.eu. Platforma culturalia.ro va fi un punct unic de acces la resurse culturale și va

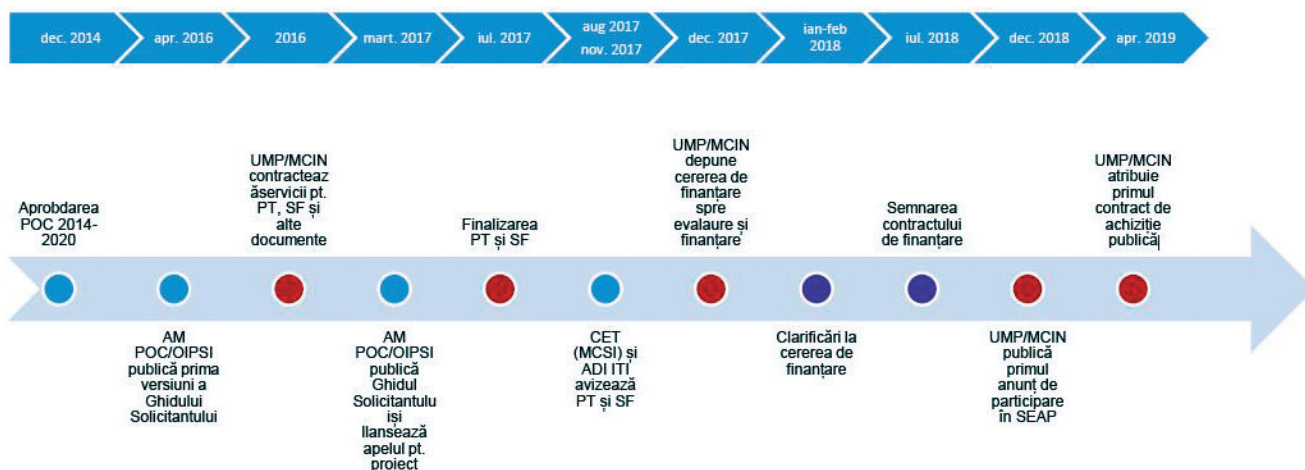

Figura 1

îndeplini două roluri, respectiv: Biblioteca Digitală a României - componentă destinată publicului larg; Catalog Partajat Național - componentă destinată profesioniștilor din diverse domenii.

Instiții implicate: 29 de instituții publice, dintre care: 19 muzee; 5 biblioteci: Biblioteca Metropolitană București, Biblioteca Județeană Astra Sibiu, Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, Biblioteca Județeană „C. Sturza” Bacău, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” Iași; Arhiva Națională de Filme; Societatea Română de Televiziune, Societatea Română de Radiodifuziune și Institutul Național al Patrimoniului, care este, de asemenea, și agregator național. Alte două instituții sunt în curs de includere în proiect¹³ – este vorba despre Biblioteca Națională a României și Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” din București.

Centre de scanare existente în 2020: Pentru a sprijini activitatea de digitalizare derulată în cadrul instituțiilor participante la proiect, au fost create 7 centre de digitizare corespunzătoare regiunilor de dezvoltare ale României, astfel: unul în cadrul Institutului Național al Patrimoniului din București, unul în cadrul Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei Cluj-Napoca și câte unul în cadrul direcțiilor județene pentru Cultură Tulcea, Sibiu, Iași, Timiș și Dolj. Centrele de digitizare urmează să devină operaționale după finalizarea procedurii de angajare a personalului aferent acestora.

Personal implicat: La sfârșitul lunii ianuarie 2020, numărul persoanelor implicate în procesul de digitalizare a fost de 247, efectiv care va continua să crească până la finalul anului în curs, pentru a acoperi activitățile de la nivelul tuturor instituțiilor participante la proiect.

Numărul de resurse culturale digitizate: În perioada februarie-decembrie 2019 au fost digitalizate un număr de 189.830 resurse culturale - o rată medie lunară de 17.257 resurse. Această medie ia în calcul activitățile de digitalizare desfășurate la nivelul a 16 instituții participante și va continua să crească pe măsură ce implementarea proiectului va acoperi integral, toate cele 31 de instituții participante, din care două sunt în curs de includere în proiect (Biblioteca Națională a României și Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”).

Încă nu există o situație clară a resurselor culturale digitalizate, defalcată în funcție de tipul acestora, însă categoriile propuse pentru digitizare sunt:

Tip obiect/resursă	Număr
Carte	16.500
Carte rară	3.390
Documente	262.100
Obiecte (digitizat)	140.500
Obiecte 3D	6.500
Audio	15.000
Video	6.600
Articole	120.000

Nelămuriri legate de proiect se referă și la alte aspecte: criteriile de prioritate pentru selecția materialelor care vor fi digitalizate; activitățile și cheltuielile specifice legate de punerea la dispoziția publicului a unor opere protejate, purtătoare de drepturi de autor și/sau drepturi conexe; externalizarea anumitor operațiuni (deoarece diversele materiale propuse spre digitizare au regimuri de manipulare diferite și necesită echipamente de digitalizare

cu specific diferit, ceea ce presupune fie transferul fizic al materialelor fie achiziționarea de echipament pentru instituțiile publice deținătoare de material), implicațiile pe care le are complexitatea echipamentelor (digitalizarea 3D și restaurarea de imagine depășesc abilitățile angajaților): investiții suplimentare în profesionalizarea pe termen lung a personalului și/sau apelul la expertiză de specialitate externă etc.¹⁴ Activitățile și situațiile neclare sunt, însă, inerente - nu se putea stabili totul exclusiv în perioada de planificare - ele urmând a fi lămurite pe parcursul desfășurării.

Concluzii

Proiectul Biblioteca Digitală a României reprezintă o mare realizare nu numai pentru instituțiile implicate, ci pentru întreaga societate, românească și străină deopotrivă. Chiar dacă a implicat timp și efort, proiectul, care reprezintă, din punctul meu de vedere, cea mai importantă realizare națională în domeniul digitizării patrimoniului cultural național, a demonstrat că există potențial în ceea ce privește colaborarea instituțiilor culturale la nivel de țară. Chiar și numai atât și putem spune că suntem câștigați, dar este mai mult decât atât: expunerea în Europeana este un succes remarcabil, deoarece digitalizarea patrimoniului cultural național nu înseamnă doar acces facil la cultură pentru românii aflați în orice colț al țării și al lumii, obiectele digitale sunt, de asemenea, printre cei mai buni ambasadori ai culturii noastre.

Figura 1: Acronime utilizate

AM POC - Programul Operațional Competitivitate
 OIPSI - Organismul Intermediar pentru Promovarea Societății Informaționale
 PT - Proiect Tehnic
 SF - Studiu Fezabilitate
 CTE - Comisia Tehnico-Economică
 MCIN - Ministerul Culturii și Identității Naționale
 ADI ITI - Asociația pentru Dezvoltare Intercomunitară - Investiției Teritoriale Integrate
 UMP - Unitatea de Management al Proiectului
 SEAP - Sistemul Electronic de Achiziții Publice

Note:

1. UNESCO. *Convenția pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial din 17.10.2003*. Disponibil pe Internet la adresa: <https://lege5.ro/Gratuit/hezdgntz/conventia-pentru-salvagardarea-patrimoniului-cultural-imaterial-din-17102003>. (accesat: 04.07.2020)
2. Gallica. Disponibil pe Internet la adresa: <https://gallica.bnf.fr/accueil/en/content/accueil-en?mode=desktop> (accesat: 04.07.2020)
3. E-codices. Virtual Manuscript Library of Switzerland. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.e-codices.unifr.ch/en> (accesat: 04.07.2020)
4. The British Museum. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.britishmuseum.org/collection> (accesat: 04.07.2020)
5. Europeana. Disponibil pe Internet la adresa: https://classic.europeana.eu/portal/en?utm_source=new-website&utm_medium=button (accesat: 04.07.2020)
6. Cifra valabilă în data de 09.07.2020
7. În data de 30 octombrie 2009 Comisia de specialitate pentru digitizare, a elaborat prima versiune a *Ghidului de digitizare – pilonul tematic “Biblioteci”*.

8. În 2009 și 2010 Ministerul Culturii francez aloca 3 mil. de euro doar pentru proiectele de digitizare, Franța anunțând că își propune să aloce încă 750 mil. euro în perioada următoare.
9. MATEI, Dan. *Spre Europeana.eu: o introducere în bibliotecile digitale*. București: CIMEC - Institutul de Memorie Culturală, 2009, p. 130
10. Institutul Național al Patrimoniului [INP] – din postura sa de agregator național pentru Biblioteca Digitală Europeană (europeana.eu) – a propus în anul 2014 acest proiect ca parte a Agendei Digitale pentru România.
11. MATEI, Dan. Romanian Progress Report for 2015-2017. În: 2017 National Reports on digitization, online accessibility and digital preservation: Report/Study, 20 October, 2017. Disponibil pe Internet la adresa: [https://ec.europa.eu/digital-single-](https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/2017-national-reports-digitisation-online-accessibility-and-digital-preservation)

- market/en/news/2017-national-reports-digitisation-online-accessibility-and-digital-preservation. (accesat: 30.07.2020)
12. Ministerul Culturii. *Aprobare indicatori tehnico-economici pentru Biblioteca digitală a României*, 5.09.2018. <http://www.cultura.ro/aprobare-indicatori-tehnico-economici-pentru-biblioteca-digitala-romaniei>. (accesat: 01.07.2020)
13. Potrivit declarației Cătălinei Pârnu, Asistent de proiect, E-cultura: Biblioteca digitală a României, Unitatea de Management a Proiectului
14. Pentru detalii, a se vedea: Transparency International Romania; Institutul pentru politici publice, *Evaluarea nevoilor; elaborarea documentelor de atribuire și atribuirea primului contract de achiziție publică în cadrul proiectului E-cultura: Biblioteca Digitală a României*: raport de monitorizare, București, mai 2019

DIGITAL LIBRARY OF ROMANIA

RELEVANCE

SECTOR

CULTURE

PROJECT

LOCATION

ROMANIA
29 counties and online

TIMELINE

- 24/10/2017: Start of IP project
- 20/11/2017: Signature of IP by the contracting authority
- 2020: Original end of project
- 2021: New end of project

KEY STATS

21 CULTURAL INSTITUTIONS
in Romania involved in the project

550,000
items in museums and libraries will be digitalised

COSTS

€ 10 MILLION ORIGINAL COST
€ 11.5 MILLION CURRENT EST. COST

EU: 85% National funds: 15%

MONITORING REPORTS

DOWNLOAD the first monitoring report at: <https://pactedeintegritate.ro/ro/content/biblioteca-digitala-romaniei>

MAIN RECOMMENDATIONS

- Review of some technical specifications in the Terms of References for the procurement of IT equipment and web development services, in order to avoid limiting competition. Taken on board.

WHAT'S NEXT?

- Continue the monitoring of web development services provided to the contracting authority and prepare civil society to check Culturalia.ro web platform when launched
- Continue the monitoring of procurement processes within the project

CSO MONITOR: **TI ROMANIA & INSTITUTE FOR PUBLIC POLICY**

INTEGRITY PACTS EU
Funded by the European Commission

TRANSPARENCY INTERNATIONAL ROMANIA

Sursa: https://baselgovernance.org/sites/default/files/2020-05/ti_ipp_digital_library.pdf

Colecție impresionantă de stampe originale la Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș

Gabriela TOMESCU
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș
Secția Colecții Speciale
e-mail: gabitomescu74@gmail.com

Veneția, unul dintre cele mai romantice orașe din lume, a atras întotdeauna prin farmecul ei aparte numeroși turiști și a inspirat, deopotrivă, artiști de pretutindeni. Poate mai mult decât pe oricine, acest oraș suspendat între cer și mare i-a impresionat și i-a inspirat pe pictori, care i-au redat, cu fidelitate și sensibilitate, frumusețea și grandoarea, palatele somptuoase, cele 455 de poduri, canalele și gondolierii, strălucirea jucăușă a valurilor sau irizațiile de sedef ale norilor. Astfel a apărut, în Europa secolului al XVI-lea, „veduta” sau „stampa”, un nou gen artistic, care își are geneza în sinteza mai multor curente ale epocii. Provenind din cuvântul italian „vedutismo”, „veduta” înseamnă *vedere, perspectivă*.

Arta vedutelor (sau a stampelor) este un gen de pictură foarte detaliată, de cele mai multe ori în format mare, în care sunt reprezentate, în perspectivă largă, peisaje sau vederi panoramice citadine. Acest stil s-a dezvoltat, în special, în pictura venețiană, atingând apogeul la mijlocul secolului al XVIII-lea, prin operele celebrilor pictori Canaletto și Guardi. Există în epocă și o cerere din ce în ce mai mare pentru aceste stampe din Veneția, din partea englezilor pentru care „Serenissima” (numele atribuit Republicii Venețiene, în perioada renașcentistă) era o etapă obligatorie în „Marele Tour”¹ pe care trebuia să-l facă orice persoană cultivată. Pictorii italieni ai vremii și-au dat seama repede de posibilitățile artistice pe care le oferea Veneția, ea însăși un decor somptuos, martor al unei istorii prestigioase și scena unui spectacol continuu.

Reprezentantul cel mai de seamă al artei vedutelor, Canaletto (1697-1768), pe numele său adevărat Giovanni Antonio Canal, a avut o formație de scenograf, adică de pictor de decoruri, care i-a permis stăpânirea perfectă a perspectivei și i-a dezvoltat simțul punerii în scenă a arhitecturilor, atât de necesar în crearea vedutelor.

„Pictază în natură și nu inventează în atelierul lui, cum face Luca Carlevarijs”, scria un contemporan al lui Canaletto. Afirmatia a fost confirmată și de bibliotecarul bazilicii San Marco, Antonio Maria Zanetti cel Tânăr: „<Canaletto> se ducea întotdeauna la fața locului și crea totul după natură. De aici, impresia de realism a picturilor sale, în fața cărora ochii se înșală și crezi cu adevărat că vezi realitatea și nu un tablou”.

De fapt, acest lucru în natură era prima etapă de elaborare a operelor, constând în numeroase relevee luate cu ajutorul „camerei obscure”, instrument pe care l-au folosit și antecesorii săi, fără a reuși, însă, să obțină aceleași efecte vizuale.

Prețiosul carnet de desene al pictorului italian, aflat în posesia celebrei *Galleria dell'Accademia*, ce a fost expus, ulterior, la *Muzeul Maillol* din Paris, este elocvent pentru această practică. El prezintă serii de imagini urbane trasate în creion sau pensulă, rapid, dar precis. Aceste crochiuri, un fel de relevee topografice, luate cu ajutorul camerei optice, sunt însoțite de „note”: numele palatelor și ale prăvăliilor, numărul ferestrelor, coloanelor și pilaștrilor fiecărei fațade, natura și culoarea materialelor, amplasarea și locul umbrelor... Secvențele se pot înlănțui, după felul în care artistul își rotea

obiectivul aparatului. Ele sunt adnotate, „prima parte din stânga”, de exemplu, astfel încât să poată fi asamblate, într-o a doua etapă, într-o vedere panoramică.

Puse cap la cap, aceste vederi parțiale erau replasate global, iar procedeele perspectivei recreau coerența spațială. Această a doua fază a dus la crearea unor desene minuțioase, etapă premergătoare realizării tablourilor.

Fiind vorba despre Veneția, oraș suspendat între cer și mare, „culoarea atmosferei”, așa cum precizează Magdalena Popa Buluc, în lucrarea „Canaletto și Guardi, cronicarii ceremoniilor venețiene”, era un element esențial și Canaletto a fost primul care a folosit din plin valențele artistice ale luminii în peisajele urbane. Pictând și locuri emblematice ale orașului, dar și colțurile lui cele mai ascunse, el a oferit o imagine totală a „Serenissimei”.

Începând cu anul 1730, talentatul pictor introduce în lucrările sale o lumină mai clară și mai intensă ce inundă atmosfera, redând valurile de la suprafața apei, reflexiile, atât de schimbătoare ale soarelui în apă, dar, mai ales, bogatele detalii ale edificiilor prezentate.

Introducerea luminii clare și intense (fapt ce a constituit o revoluție în crearea vedutelor de atunci) conferă operelor sale iluzia unei fidelități aproape fotografice a realității prezentate. „Pentru a compune o imagine, el se servea de multe unghiuri de vedere, nu numai din stânga sau din dreapta motivului, ci și din depărtare. El răstoarnă construcțiile, adăugând altele, reorganizează după propriul plac curbele Canal Grande, reapropiindu-le sau depărtându-le, schimbă vederea acoperișurilor simplificând arhitectura. Canaletto deschide o vedere laterală pentru a arăta clădirile sub un unghi care îi convenea. Această interpretare personală a spațiului i-a permis lui Canaletto de a transgresa realitatea și de a recrea vedutele ca pe niște creații ale spiritului”, explică J.G. Links, specialist în pictura lui Canaletto.

Vedute venețiene

Sursa: arhiva personală a autoarei

Secția Colecții Speciale a Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș se mândrește cu 45 de stampe originale³, realizate și semnate de urmașii artistici ai lui Canaletto, M. Moro și G. Regellato. Vedutele (stampele), care au văzut lumina zilei la Litografia Brizeghel din Veneția, au fost executate de cei doi pictori italieni, în perioada 1856-1857.

Aflate într-o expoziție cu caracter permanent în secția Colecții Speciale, intitulată „Prin Veneția secolului al

XIX-lea”, stampele din colecția noastră prezintă, cu lux de amănunte, piețele, podurile, canalele, bisericile și palatele somptuoase ale Veneției: Palatul Dogilor și Piazzetta, Piața San Marco, Grand Canal și Podul Rialto, dar și interiorul grandios al Catedralei San Marco.

Frumusețea stampelor constă în închiderea panoramei, redată prin structura scenografică a compoziției, cât și prin acea lumină clară și intensă, dozată cu măiestrie de cei doi artiști italieni. Expresivitatea formelor și conturilor, reproducerea fidelă a realității este de-a dreptul documentară, ele devenind veritabile jurnale de călătorie, care mediază cunoașterea directă a unor locuri și arhitecturi, investite cu valoare simbolică.

Note:

1. Popa Buluc, Magdalena. „Canaletto și Guardi, cronicarii ceremoniilor venețiene”, publicat pe 11 septembrie 2012, pe site-ul Cotidianul.ro., disponibil pe Internet la adresa: www.cotidianul.ro (accesat: 21 iulie 2020)

2. *Ibidem*

3. *Album bibliofil* al Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș, coordonat de dr. Octavian Mihail Sachelarie, album tipărit cu sprijinul Consiliului Județean Argeș, Pitești, 2005, p. 26.

Palatul Dogilor

Sursa: arhiva personală a autoarei

Podul Rialto

Sursa: arhiva personală a autoarei

Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu. Filiala Bâlea la ceas aniversar (30 de ani)

Daniela Carmen SAVA
Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu. Filiala Bâlea
e-mail: sava_dana@yahoo.com

„Filiala unei biblioteci nu este altceva decât inima mai mică a inimii mari - BIBLIOTECA. Rostul ei este să vibreze și să intre în rezonanță cu biblioteca mamă pe care o reprezintă pentru acea parte a comunității situată mai departe de ceea ce îndeobște numim centru.” (Onuc-Nemeș Vintilă)

După cum bine știm, biblioteca are misiunea de a dezvolta, conserva, organiza și comunica fondul de carte. Instituția asigură accesul liber la colecțiile sale în scop de informare, educare, studiu și cultură. Biblioteca este instituția care deține resursele necesare fiecărui membru al comunității (indiferent de vârstă, naționalitate, religie) pentru informare, cunoaștere, lectură, creativitate și dezvoltare.

Filialele Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu sunt: Filiala Bâlea, Valea Aurie, Vasile Aaron, Hipodrom și Cisnădie, care au fost create pentru a veni în sprijinul cititorilor (în special al celor în vârstă, care nu mai sunt nevoiți să se deplaseze la Sediul Central decât în cazul în care au nevoie de lucrări de referință care nu pot fi găsite la filiale) și a nevoilor acestora.

Disponibilitatea colecțiilor este asigurată, în temei, prin comunicarea documentelor în sălile de lectură și prin împrumut la domiciliu sau prin accesarea bibliotecii virtuale prin aplicația Cloud Library.

Filiala Bâlea este una din cele cinci filiale ale Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu. Ea a luat ființă în anul 1990, atunci când s-a dat în folosință blocul, la subsolul căreia se află sediul bibliotecii. Filiala Bâlea este situată în zona Bâlea a orașului Sibiu, în vecinătatea spitalului, a gării și a cartierului Gușterița, și a împrumutat, spre o mai ușoară identificare, numele străzii - Filiala Bâlea. Anul acesta se împlinesc 30 de ani de la înființarea filialei, deci am putea spune că biblioteca se află la „ceas aniversar” și de aceea se cuvine să amintim câteva lucruri despre această filială pentru cei care nu cunosc detalii sau nu au cunoștință despre existența ei.

Publicul țintă al bibliotecii de la Filiala Bâlea: toate categoriile de utilizatori: copii și tineret, adolescenți și adulți. De-a lungul anilor, colecțiile de carte din bibliotecă au fost dezvoltate cu atenție și s-a încercat să se țină tot timpul pasul cu noile apariții editoriale pentru a veni în întâmpinarea nevoilor utilizatorilor. Să nu uităm că noutățile editoriale intrate în bibliotecă sunt aduse de fiecare dată în atenția publicului prin prezentarea lor pe site-ul și pagina de Facebook a Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu.

În prezent biblioteca de la Filiala Bâlea găzduiește aproximativ 13.501 unități de bibliotecă.

Biblioteca este constituită din 4 încăperi principale, cu acces liber la raft: cea din stânga este destinată celor mici, aici existând cărțile ce aparțin literaturii pentru copii. În sala

principală, care se află la intrarea în bibliotecă se găsește raftul pentru noutăți, literatura școlară, literatura pentru adolescenți, literatura curentă pentru adulți, literatura SF, literatura polițistă și enciclopediile, aranjate la raft, după criteriul alfabetic. În încăperea din stânga, fondul de literatură de referință include ediții ordonate conform clasificării zecimale universale (CZU): dicționare/enciclopedii, generalități, filozofie, psihologie, religie/mitologii, sociologie, politică, învățământ, drept, învățământ, etnologie, folclor, științe, artă, fotografii/cinematografie, muzică, sport, lingvistică, istorie și critică literară, geografie, biografii, istorie. Această sală e folosită pentru desfășurarea diferitelor activități în bibliotecă. Tot aici se găsesc calculatoare pentru adulții care vor să acceseze documente de interes public, pentru elevii care au de realizat proiecte pentru școală sau pentru studenți/adulți care vor să studieze/lectureze. În continuarea acestora mai este o sală destinată literaturii universale și literaturii române. În spate,

mai există două depozite: într-unul sunt depozitate cărțile care urmează să fie casate sau trimise la legătorie pentru a fi recondiționate și în cel de-al doilea sunt așezate cărțile expuse în încăperile menționate anterior, în dublu exemplar, sau cele care nu sunt atât de frecvent solicitate.

Prima bibliotecară care s-a ocupat de această filială se numește Dorina Marian (a fost custode al bibliotecii timp de 20 ani), dar a ieșit la pensie în 2010. Doamna Emilia Hârbea, cea de-a doua bibliotecară care s-a ocupat de Filiala Bâlea (7 ani), a ieșit, de asemenea la pensie, în 2017.

Numele meu este Daniela-Carmen Sava și am lucrat inițial ca bibliotecară la Biblioteca Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, în perioada 2009-2016. La sfârșitul anului 2016 am venit, prin concurs, la Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, unde am fost angajată la Compartimentul pentru Copii și Tineret, iar de la data de 4 septembrie 2018, am fost detașată la Filiala Bâlea, unde lucrez și în prezent.

Din momentul în care am venit la Filiala Bâlea până în prezent am încheiat 15 parteneriate (pe lângă cele 15-20 de parteneriate încheiate în cadrul Compartimentului pentru Copii și Tineret - între decembrie 2016 și august 2018) cu cadre didactice și persoane din diferite instituții (Colegiul Național „O. Goga”, Grădinița Nr. 17 cu program prelungit, Centrul de Educație Incluzivă Nr. 1, Școala Gimnazială Nr. 4, Teatrul „Gong”, Teatrul „Radu Stanca”, Inspectoratul Școlar, Școala Gimnazială Nr 8, Centrul Ocupațional pentru persoane cu dizabilități din cadrul Asociației Diakoniewerk; Colegiul Tehnologic Mârșa, Colegiul Agricol „D. P. Barcianu” Sibiu etc.)

Aș putea spune că aici, la Filiala Bâlea, am continuat desfășurarea unor activități similare celor pe care le-am realizat și la Compartimentul pentru Copii și Tineret: am organizat ateliere de germană și engleză, ateliere de quilling și origami, am celebrat diferite evenimente culturale alături de elevi și cadre didactice: Ziua mamei, Ziua Internațională a cititului împreună, Ziua Europei, Educația globală, Cititorul/cititoarea lunii (categoria copii, adolescenți și adulți), Septembrie - luna poeziei, Mihai Eminescu - Luceafărul poeziei românești, expoziții de carte pe diferite teme, „Atelierul lui Ștefănuț”, expoziție de figurine din plastilină realizate de un băiat de 7 ani, expoziție de desene realizate în cadrul Proiectului „Prietenie pe o sfoară”, expoziție de mărtișoare și felicitări, redactarea unor materiale cu privire la activități, trimiterea pentru postare pe pagina de socializare a bibliotecii (Facebook), pe site-ul bibliotecii, în presă, precum și la revista „Aventuri în lumea cărții”.

Proiecte ale filialei:

- Prietenie pe o sfoară (2018, 2019);
- Movere. Docere. Delectare through Reading, proiect Erasmus coordonat de Școala Gimnazială Nr. 25, Sibiu (2018);
- Concursul de poezie online organizat de Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj, (în 2019 am participat cu 10 elevi iar în 2020 cu 6 elevi);
- Bătălia cărților (2018), faza pe județ, Mediaș (unde am fost aleasă în comisia de jurizare) etc.

În timpul pandemiei, am realizat un volum de poezii (ce aparțin elevilor care au participat la concursul de poezie online inițiat de Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj-Napoca), intitulat *Poezia - aripă născută din pana îngerilor* și o carte format liliput: *Dicționarul-important instrument de lucru*.

Volumul de poezie se dorește a fi o recompensă pentru tinerii creatori și un mod de a-i încuraja să mai scrie și alte poezii. Poezia este o artă, și, ca orice artă ea trebuie mereu cultivată: „Poezia nu este numai artă: este însăși viața, însuși sufletul vieții. Fără poezie omul nu s-ar distinge de neant” (Nichita Stănescu)

Dicționarul - important instrument de lucru

(Dicționarele aflate în colecția Bibliotecii de la Filiala Bâlea)

Conform definiției din Dicționarul Explicativ al Limbii Române, dicționarul este o operă lexicografică cuprinzând cuvintele unei limbi, ale unui dialect, ale unui domeniu de activitate, ale unui scriitor, etc. organizate într-o anumită ordine (de obicei alfabetică) și explicate în aceeași limbă sau traduse într-o limbă străină. Acest cuvânt vine din limba franceză *dictionnaire* și latină *dictionarium*.

Dicționarele explicative au funcții multiple: informativă, comunicativă, normativă. Funcția informativă rezidă în faptul că dicționarul ne informează despre existența unei unități lexicale în limbă, dar și despre sensul, paradigmatica și sintagmatica, originea ei etc. Funcția comunicativă este realizată de valoarea exemplului de utilizare a cuvintelor în diferite contexte, care confirmă existența și funcționarea cuvântului în limbă, iar funcția normativă rezidă în însăși prezența cuvântului în dicționar, care confirmă existența acestuia în limbă, caracterul lui normat, literar, regional etc.

Un dicționar de limbă se adresează unui public foarte vast, tuturor celor care se confruntă zilnic cu toate sistemele de comunicare, ascultă radioul, urmăresc televizorul, citesc reviste și ziare sau celor care, datorită expresivității unui text, unui raport, unei conversații, întâlnesc o expresie tehnică sau științifică al cărei sens este necunoscut sau puțin cunoscut. Așadar, dicționarul de limbă este un mijloc de promovare intelectuală și socială. Pe lângă intenția pur informativă, dicționarul urmărește cultivarea gustului pentru un limbaj select, expresiv.

Dicționarul explicativ poate fi considerat un ghid, un povățuitor în lectura tuturor textelor care fac parte din patrimoniul cultural al unui popor și ajută cititorul să se orienteze în multitudinea modelelor de exprimare, propunându-i

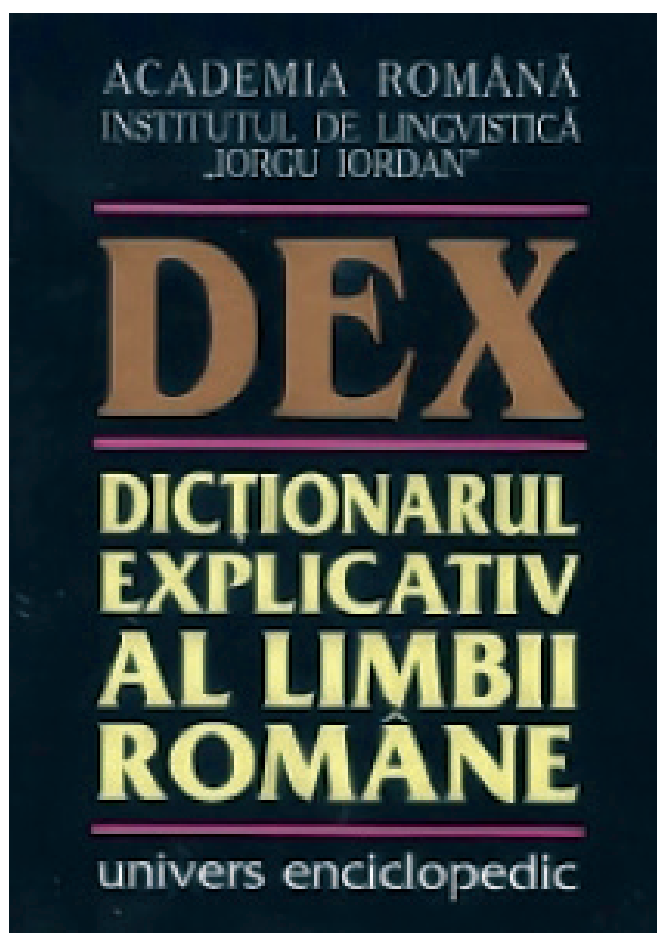
soluția corectă. Cei care consultă dicționarul stăpânesc mai bine mijloacele de expresie, identifică cu ușurință mijloacele lexicale ce le oferă posibilitatea de a-și varia și colora exprimarea, își sporesc permanent cunoștințele generale.

Lexicograful are în față două sarcini importante: 1. să prezinte în dicționar aspectul semantic al unităților lexicale; 2. să ofere consumatorului de dicționar valoarea stilistică a unităților lexicale și frazeologice. Dacă ține cont de aceste două sarcini, dacă le îndeplinește, lexicograful are șansa să producă, în urma unui efort profesional susținut și de durată, un dicționar căutat, de calitate, apt să îndeplinească mai multe funcții. Or, dicționarele sunt veritabile opere de cultură, scopul lor fiind informarea vorbitorilor despre elementele lexicale ale limbii (sensul lor, forma corectă, contextele în care se utilizează), având următoarele funcții: informativă, comunicativă, normativă, după cum am menționat în rândurile de mai sus.

În prezent, există un număr impunător de dicționare de diferite tipuri, elaborate pentru diferite grupuri de utilizatori, după diferite principii, cu diferită structură și calitate. În cartea realizată, în format *liliput*, am dorit să prezint toate dicționarele existente în colecția bibliotecii de la Filiala Bâlea, dicționare existente până în momentul de față și care sunt de un real folos și totodată sunt de interes public.

Vă invit la acest „ceas aniversar” să descoperiți/redescoperiți Filiala Bâlea prin câteva imagini, care ilustrează o parte din activitățile derulate în cadrul Filialei Bâlea din 2018 până în prezent. Toate activitățile desfășurate în cadrul Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu și a filialelor acesteia sunt realizate cu sprijinul Consiliului Județean Sibiu.

Sursa fotografiilor: arhiva personală a autoarei.

Nicolae Steinhardt: monahul-bibliotecar de la Mănăstirea Rohia (I)

dr. Silviu-Constantin NEDELICU
Biblioteca Academiei Române. Serviciul Bibliografie Națională
e-mail: silviu.constantin.nedelcu@bibliacad.ro

Introducere

Despre scriitorul Nicolae Steinhardt s-a scris și încă se vor mai scrie, probabil, multe articole, studii, monografii sau teze de doctorat¹ despre persoana și intensă lui activitate publicistică, însă despre munca de bibliotecar, desfășurată pe parcursul a mai bine de zece ani la Mănăstirea Rohia, s-a scris foarte puțin.

Prin cercetarea de față, vrem să readucem în atenția cercetătorilor persoana și opera monahului Nicolae Delarohia (așa cum obișnuia să se semneze în textele publicate în revistele teologice), rolul său ca bibliotecar al Mănăstirii Rohia din Maramureș.

Întrucât biografia acestuia a fost tratată în alte lucrări de referință² nu ne vom opri decât asupra următoarelor aspecte, și anume: I) Nicolae Steinhardt - bibliotecar la Mănăstirea Rohia; II) Biblioteca Mănăstirii Rohia în atenția Securității; III) Confiscarea de către Securitate a „cărților interzise” din biblioteca Mănăstirii Rohia; IV) Lista cu cărțile confiscate din biblioteca Mănăstirii Rohia în 25 mai 1984; V) Nicolae Steinhardt și activitatea sa ca bibliotecar în ultimii ani ai vieții sale (1987-1989).

I. Nicolae Steinhardt - bibliotecar la Mănăstirea Rohia

Acesta a fost arestat în anul 1958, fiind încadrat în lotul Noica-Pillat: „a fost condamnat prin sentința 24 din 1.03.1960 la 12 ani de muncă silnică și 7 ani de degradare civilă și confiscarea totală a averii personale «pentru infracțiune de uneltire contra ordinii sociale»”³.

După ieșirea din închisoare, fiind eliberat „printre ultimii din lotul său, de la Gherla, în 3 august 1964”⁴, va face totul pentru „a finaliza botezul din celulă”⁵, fiind botezat de ieromonahul Mina Dobzeu.

În anul 1967, după ce a murit tatăl său, a început să caute „o mănăstire unde să se retragă”⁶. Acesta a fost chemat de „părintele Mina Dobzeu la Mănăstirea «Sfinții Petru și Pavel» din Huși, dar nu este acceptat de ierarhul locului”⁷.

Trebuie precizat faptul că în anul 1949, pe 5 februarie, Episcopia Hușilor a fost desființată de comuniști și „se contopește cu cea a Romanului”⁸. Episcopia Romanului și Hușilor era cărmuită încă din anul 1962 de către Episcopul Partenie Ciopron, fostul episcop al Armatei (1937-1948)⁹ care fusese pensionat forțat de comuniști în august 1948¹⁰. Credem că episcopul Partenie Ciopron l-a refuzat pe părintele Mina Dobzeu, pentru a-l primi pe Nicolae Steinhardt la Mănăstirea „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Huși, de teama autorităților comuniste care îl toleraseră ca episcop-pensionar încă în funcțiune la Roman. Cu un trecut nu tocmai „curat” pentru episcopul Partenie¹¹, adăpostirea unui fost deținut politic, din celebrul lot Noica-Pillat, într-una din mănăstirile eparhiei

sale, ar fi ridicat suspiciuni serioase din partea Securității și, probabil, l-ar fi pus într-o situație extrem de dificilă¹².

Revenind la Nicolae Steinhardt, acesta fiind pensionat în anul 1968, în urma unui accident de circulație¹³, nu a renunțat la gândul său, de-a se retrage la o mănăstire, și în toamna anului 1973, „în noiembrie, se deplasează însoțit de Iordan Chimet la Mănăstirea «Sfânta Ana» din Rohia, de lângă Târgu Lăpuș, Maramureș, în urma intervenției lui Constantin Noica la episcopul-vicar Justinian Chira de la Cluj-Napoca, fost stareț al mănăstirii”¹⁴.

Aici, la Mănăstirea „Sfânta Ana” de la Rohia a fost întâmpinat „cu multă bunăvoință de către părintele Serafim Man, noul stareț, fermecat și cucerit de loc și de oameni”¹⁵.

Arhimandritul Serafim Man (1935-2013) a devenit stareț al mănăstirii Rohia la 9 septembrie 1973¹⁶, și a funcționat până când „din motive de sănătate, în anul 1984, se retrage din stăreție prin pensionare”¹⁷.

Nicolae Steinhardt va reveni de mai multe ori în acest loc „timp de câteva zile sau săptămâni - timp de șapte ani, având ca principală îndeletnicire fișarea cărților și organizarea bibliotecii mănăstirii, sarcină mai mult decât plăcută insașiabilului cititor care era N. Steinhardt”¹⁸.

Starețul Serafim Man, într-un cuvânt intitulat *N. Steinhardt, intelectualul-monah* din 1996, vorbește despre faptul că filosoful Constantin Noica, în urma vizitei sale la Rohia, „a rămas încântat de cadrul natural de la Rohia, dar în mod special de bibliotecă, impresionantă prin cantitatea cărților, dar mai ales prin calitatea lor”¹⁹. El fusese acela care îi recomandase ca loc de peregrinaj Mănăstirea Rohia, după mărturia Starețului Serafim Man: „Noica era bun prieten cu Nicu Steinhardt și, după revenirea la București, îi povestește acestuia din urmă cu mult patos despre ce a văzut la Rohia - mai ales pentru că îi știa gândul de a intra într-o mănăstire. Nicu Steinhardt, necunoscând pe nimeni la Rohia, își ia ca însoțitor pe arhim. Paulin Lecca de la Catedrala Patriarhală și pleacă spre Rohia, unde sunt primiți cu multă căldură și poposesc aici două săptămâni. Aici se slujește miezonoptica în fiecare seară, slujbă ce l-a apropiat cel mai mult pe Steinhardt de Rohia. De altfel, aceasta a fost slujba cu care a făcut contact prima dată, fiind invitat de mine într-o seară să citească la strană - bucuria cea mai mare pe care i-am putut-o face. Devenind astfel și mai apropiați, convorbirile avute, l-am rugat să ne caute un bibliotecar priceput pentru a sistematiza biblioteca, pe care noi îl vom retribui și îi vom da și frați pentru a-l ajuta la mănăstirea cărților”²⁰. Părintele Serafim continuă spunând că „după o perioadă de două, trei săptămâni se reîntoarce Steinhardt la Rohia și după salutul de bun venit îl întreb: - Ați găsit bibliotecar? - Da! - Cât ne cere? Este om de încredere? În bibliotecă existau cărți care nu puteau fi scoase la lumină (fondul secret). - Nu, nu vă cere nimic! - Pe un astfel de om tare-l pun la îndoială; «lucrul de pomană nu e lucru». - Eu sunt bibliotecarul. - Dar... v-ați recomandat scriitor și profesor, cum vă veți putea descurca? - Eu am încredere că o pot aranja. Știu ce trebuie făcut”²¹.

După ce s-a consultat cu Episcopul vicar Justinian Chira²², a vizitat Biblioteca Județeană „și a aprobat ca Steinhardt să facă acest lucru”²³.

Continuând să meargă constant la Mănăstirea Rohia, unde s-a ocupat de organizarea și sistematizarea bibliotecii, acesta a luat decizia să se călugărească iar „la 16 august 1980 este tuns în monahism de către starețul mănăstirii «Sfânta Ana» din Rohia, Serafim Man, împreună cu părinții Antonie Perța, Nicolae Leșe și Emanuil Rus”²⁴.

Călugărirea sa a fost făcută „noaptea, fără public, pentru a nu prinde de veste Securitatea, iar aprobarea Arhiepiscopului Teofil Herineanu²⁵ s-a primit ulterior”²⁶. Acesta a fost călugărit primind numele Sfântului Ierarh Nicolae, apoi „participa la Sfânta Liturghie și la miezonoptică, se ocupa de bibliotecă”²⁷ având și alte ascultări.

Profesorul Ioan Filip (1940-1992), profesor de limba și literatura română la Liceul „Petru Rareș” din Târgu Lăpuș vorbește despre munca de bibliotecar a lui Nicolae Steinhardt: „l-am descoperit pe Nicolae Steinhardt, în bibliotecă, la masa de lucru, îndărătul unui morman de cărți. Clasifica, întocmea catalogul sistematic și alfabetic după cea mai riguroasă știință biblioteconomică”²⁸.

Într-o discuție între profesorul Nicolae Roșca (1945-2010) și monahul Nicolae Steinhardt, acesta din urmă l-a invitat să viziteze biblioteca mănăstirii, pe care a descris-o astfel: „mai vizitasem biblioteca mănăstirii în urmă cu câteva luni, dar l-am urmat cu plăcere pe bătrânelul savant care o rânduise... Puține sunt în țară bibliotecile atât de bogate și de frumoase ca aceea de la Mănăstirea Rohia. De la vasta colecție de cărți, ce are la bază donații ale parohiilor de primprejur, la cele mai felurite colecții de presă, la cărți religioase vechi, unele incunabule”²⁹. De remarcat este faptul că în colecțiile bibliotecii nu existau doar cărți sau reviste cu caracter religios ci chiar și romane ale scriitorilor români contemporani: „Trecând pe lângă un anume raft, părintele Nicolae atinge câteva cărți, toate romane ale lui Augustin Buzura: - Să citiți cărțile lui Buzura, domnule profesor. Sunt excepționale. *Fețele tăcerii*, de exemplu, este cel mai valoros roman românesc despre colectivizarea agriculturii”³⁰.

O altă mărturie despre munca de bibliotecar a monahului Nicolae este aceea a Arhiepiscopului Justin Hodea al Maramureșului care a vorbit despre vizita unui grup al Uniunii Scriitorilor la Rohia: „Într-una din zilele lui bune, pentru că avea și zile proaste, dacă ne gândim la suferințele acumulate în anii de detenție și, mai cu seamă, la boala de intestine, deci într-o zi în care era pe deplin sănătos, vesel și fericit de fiecare clipă și de fiecă întâlnire, a primit la mănăstire vizita unui grup de scriitori, toți membri ai Uniunii Scriitorilor.

S-au comportat cât se poate de creștinește. Au vizitat biserica unde au cântat chiar - Tatăl nostru - lucru care l-a impresionat profund pe Părintele Nicolae și l-a determinat să se deschidă fără rezerve⁷³¹. De remarcat este faptul că, după ce le-a prezentat biblioteca pe care o aranjase „i-a dus și la dulapul unde ținea așa-zisa «literatură interzisă»⁷³². Era vorba de unii autori „prietenii ai Părintelui Nicolae, care se găseau în exil: Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, E. Cioran⁷³³, pe care „unul dintre cei prezenți, se pare cu o misiune specială, și-a notat toate titlurile de cărți și autorii interziși⁷³⁴. La câteva zile după această vizită s-au prezentat la mănăstire „doi domni cu lista titlurilor ce se găseau în biblioteca mănăstirii și erau interzise, spre a le ridica. Nimeni n-a putut să se opună, ori să tăgăduiască existența lor, din moment ce veneau cu informații certe. Le-au ridicat și ridicate au rămas. Nimeni nu le-a mai putut recupera vreodată⁷³⁵. Acest lucru l-a determinat, se pare, pe Părintele Nicolae să-și testeze vizitatorii înainte de a le prezenta biblioteca⁷³⁶.

II. Biblioteca Mănăstirii Rohia în atenția Securității

În monografia-album a Mănăstirii Rohia aflăm câteva informații importante cu privire la bibliotecă, și anume: „Mănăstirea Rohia dispune de o bibliotecă formată din aproximativ 40.000 de cărți și reviste cu conținut teologic și de cultură profană, cuprinzând pe lângă lucrările în limba română, și un fond de carte în limbile germană, franceză, engleză și neogreacă. În afară de fondul principal teologic, biblioteca adăpostește cărți din numeroase și variate domenii ca: istorie, arheologie, artă, poezie, proză literară, muzică, științe, geografie, diplomație, dramaturgie, etnografie, literatură populară, critică, eseistică, filosofie, psihologie, logică, precum și biografii, memorii, jurnale, cărți juridice, de economie politică, știință politică, sociologie, manuale

didactice ș.a.m.d. Biblioteca dispune, de asemenea, de numeroase colecții de reviste teologice, literare și de informație, precum și de manuscrise. [...] Biblioteca a fost organizată și fișată de către monahul și cărturarul Nicolae Steinhardt, care a și dotat biblioteca cu mai multe cărți valoroase. Biblioteca a fost organizată de Părintele Nicolae Steinhardt după modelul marilor biblioteci publice, pe domenii. Monahul Nicolae Steinhardt a ținut legătura cu importante edituri din țară, cu mari personalități culturale din țară, dar și cu cele aflate în exil. Cele mai multe cărți sunt achiziționate de către mănăstire, iar o parte dintre ele provin din donații⁷³⁷.

Reiese de-aici, așa cum am văzut anterior, că Monahul Nicolae Steinhardt s-a ocupat în mod serios de organizarea bibliotecii mănăstirii după modelul celor publice. Acest lucru a presupus întocmirea fișelor de catalog, a inventarului, precum și a tuturor operațiunilor specifice de bibliotecă.

Întrucât „refugiul” lui Nicolae Steinhardt la Mănăstirea Rohia, viitorul monah Nicolae Delarohia, n-avea cum să nu treacă neobservat de către ochiul vigilent al Securității, nici activitatea sa la bibliotecă n-a fost trecută cu vederea.

O excelentă lucrare care ne-a servit drept bibliografie în acest sens se intitulează *Nicu Steinhardt în dosarele Securității 1959-1989*, apărută în 2005 la editura Nemira.

În continuare, vom prezenta o serie de documente unde apare activitatea de bibliotecar a lui Nicolae Steinhardt, precum și biblioteca Mănăstirii Rohia în atenția Securității.

În finalul unui *Raport cu propuneri de încetare a urmăririi informative privind pe Steinhardt Nicu Aureliu* din 30 august 1979, semnat de Căpitanul Ion Ciucă, se precizează faptul că „în prezent Steinhardt Nicu Aureliu se ocupă de aranjarea bibliotecii Mănăstirii Rohia de unde s-a întors recent în Capitală⁷³⁸.

Într-o *Notă de analiză în dosarul de urmărire informativă „Scriitorul” privind pe Steinhardt Nicu Aureliu* din 16 iulie 1980, pentru clarificarea relației monahului Nicolae cu emigrația reacționară s-au luat o serie de măsuri, dintre care amintim măsura nr. 4: „Întrucât în perioada iulie-august 1980 Steinhardt Nicu Aureliu se va afla la Mănăstirea Rohia de pe raza județului Maramureș, se va lua legătura cu organul teritorial de Securitate pentru asigurarea măsurilor de cunoaștere a activității acestuia și de prevenire a sustragerii și trimerii în străinătate a unor documente de valoare din fondul bibliotecii mănăstirii, fiind cunoscut faptul că lucrează la inventarierea și amenajarea acestei biblioteci. Termen: 17.VII.1980. Răspunde: Cpt. Ciucă Ion⁷³⁹.

Cu alte cuvinte, Securitatea voia să supravegheze activitatea acestuia în bibliotecă întrucât îl bănuia că ar fi putut sustrage din mănăstire anumite lucrări valoroase, pe care să le trimită în străinătate unor „persoane din emigrația română cunoscute cu poziție ostilă față de țara noastră, între acestea: Eugen Ionescu, Virgil Ierunca, Monica Lovinescu, Emil Cioran, Dumitru Țepeneag, Sanda și Vlad Stolojan, Mircea Eliade etc.⁷⁴⁰, întrucât cu o parte din persoanele enumerate el se afla „în relații apropiate încă din vremea când au fost elevi de liceu sau studenți, legături menținute ulterior prin corespondență⁷⁴¹.

Într-un alt document al Securității, o *Notă de analiză în DUI „Scriitorul”⁷⁴² cu nume real Steinhardt Nicu Aurel* din 18 noiembrie 1981, este precizat faptul că Nicolae Steinhardt „depune un efort susținut în selectarea și aranjarea bibliotecii acestei mănăstiri (Rohia, n.n.), completându-i fondul de cărți prin donațiile personale de cărți (și-a dus deja jumătate din bibliotecă), iar, recent prin unele completări la testamentul său, a indicat ca restul de cărți și alte bunuri personale din

București să fie tot ale Mănăstirii Rohia⁷⁴³. Nu se menționează nicio listă cu cărțile donate de acesta sau cum au intrat ofițerii de Securitate în posesia informației că acesta și-a donat jumătate din bibliotecă.

Într-o altă *Notă de analiză în DUI „Scriitorul” privind pe numitul Steinhardt Nicu Aurel* din 31 iulie 1982, este consemnat faptul că „la mănăstire se ocupă în principal cu inventarierea unei biblioteci de circa 20.000 volume, însă nu a renunțat nici la preocupările sale literare⁷⁴⁴.

În altă *Notă de analiză în DUI „Scriitorul” privind pe numitul Steinhardt Nicu Aurel* din 12 februarie 1983 se spune că Nicu Steinhardt are „o mare contribuție la completarea și fișarea bibliotecii mănăstirii, care cuprinde circa 30.000 volume⁷⁴⁵.

Cele două note informative prezentate ne arată că ofițerii de Securitate nu aveau habar despre numărul real al volumelor din biblioteca Mănăstirii Rohia, cifre pe care le puteau doar intui.

Într-o *Notă de analiză în DUI „Scriitorul” privind pe numitul Steinhardt Nicu Aurel* din 17 ianuarie 1984 se precizează că „pe data de 13 oct. 1983, Steinhardt Nicu Aurel a plecat din București la Mănăstirea Rohia din Tg. Lăpuș unde a continuat să se ocupe de aranjarea bibliotecii mănăstirii, care, așa după cum rezultă din corespondența cu numitul Mihai Milea, student la Institutul Teologic din București, fusese răvășită de vizitatorii care veniseră la Rohia pentru documentare în lipsa sa⁷⁴⁶.

Remarcăm că, pe lângă faptul că toată corespondența sa era supravegheată de Securitate, monahul Nicolae a discutat cu un tânăr teolog din București despre problemele bibliotecii, de care se ocupa singur, așa cum reiese din corespondența cu acesta.

Tot aici, în această notă informativă, este adusă în discuție o informație a unui scriitor din București care a afirmat că „biblioteca de la Mănăstirea Rohia de care se îngrijește N. Steinhardt ar fi o adevărată bibliotecă a emigrației române în străinătate (Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Emil Cioran, Ștefan Baciu, Pamfil Șeicaru, Paul Goma etc.)⁷⁴⁷.

Într-un *Raport cu propuneri de luare în control a DUI „Scriitorul”* din 23 ianuarie 1984 Securitatea, după ce îi face o scurtă biografie a lui Nicolae Steinhardt, confirmă faptul că „începând cu anul 1970, a tatonat mai multe mănăstiri din țară pentru a se stabili la una din ele, la recomandarea lui Constantin Noica, a hotărât să rămână la Mănăstirea Rohia din județul Maramureș, unde să se ocupe și de aranjarea bibliotecii acestei unități cultice (circa 20.000 volume)⁷⁴⁸. În continuare se reia ideea, menționată anterior, bazată pe o informație „în curs de verificare, sus-numitul, în calitate de custode

al bibliotecii de la Rohia, a întocmit un fond voluminos de cărți ale emigrației române (Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Șt. Baciu, Pamfil Șeicaru, Paul Goma și alții), multe fiind cu autografele autorilor⁷⁴⁹. Foarte interesant de reținut din acest raport este faptul că Securitatea avea o informație „în curs de verificare”, probabil de la un scriitor din București, menționat în *Notă de analiză în DUI „Scriitorul” privind pe numitul Steinhardt Nicu Aurel* din 17 ianuarie 1984.

Între măsurile propuse de Securitate în raportul respectiv, în ceea ce-l privea pe Monahul Nicolae Steinhardt, se numărau următoarele: „1. Cunoașterea a activității și preocupărilor politice ale obiectivului în vederea prevenirii desfășurării unor activități prin care ar putea leza securitatea statului; 2. Documentarea activității elementului prin întocmirea de acte premergătoare; 3. Compromiterea, izolarea și descurajarea elementului⁷⁵⁰. Ultima din cele trei măsuri propuse de Securitate era o metodă foarte des utilizată în ceea ce îi privea pe membrii Bisericii Ortodoxe Române, fie că vorbim de clerici sau nu.

În *Nota de analiză privind activitatea și legăturile pe raza altor județe ale numitului Steinhardt Nicu Aurel* lucrat în *DUI „Scriitorul”* din 23 martie 1984 sunt reluate informațiile din raportul anterior, și anume că acesta „se ocupă de amenajarea și întreținerea bibliotecii mănăstirii care cuprinde mai multe zeci de mii de volume (circa 20.000 volume)⁷⁵¹ și că „la Mănăstirea Rohia ar fi ținute în bibliotecă cărți ale unor scriitori transfugi cu dedicația acestora⁷⁵².

Note:

1. Cea mai recentă teză de doctorat privind opera lui Nicolae Steinhardt a fost susținută în anul 2017 de Adrian Mureșan la Facultatea de Litere a Universității din București, sub îndrumarea științifică a prof. univ. dr. Mihai Zamfir. Teza se intitulează *Modele culturale europene în discursul lui N. Steinhardt* și poate fi consultată integral la adresa: <https://rei.gov.ro/index.php?&ddpN=917523103&we=7de50869e17bec77664920c1aeae1a47&wf=dGFCall&wtok=&wtkps=jVBbboMwELx-K5e+GYhvXsPzkBFGk9AILNsIJr2Jcqka5e42h-jVqpUv883pmdmUWQcLUggMzTpbEkP+QWOB-BrFPgvhAKhrm7MuTdVO57nxCJzRSyqIS53t-PqY3yzuaD3ie1YsAgZkP5Ec/Y5rQIotiAXkXV5Ob-J9RKRinMYfG2AmsxrGsg5vnDzb6kxOJigtRKJGkqYz-JmhScCcZx0Hq0sTSyjiXJL9Z8C1CKPqPGBtrIRigIpOc-85jL/LZuau+bgFxeF1JKU7GOpW+shu54eqIplwVK-c++4t1/Hr+9IxxVQXT4JcmA/KB5t1mH0r512yvX6Kh-F00Vlh5MqXaR6i6M+uqIxp4USz7vkHiFG7XF7gH-VaLDzZ/kE&wchk=dd5000b6c9f879dc50ebdf42d20049f-2d770a39b> [accesat: 13.08.2020], sau în format fizic, la Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București, Filiala Litere, având cota T 859/S83-M.

2. Aici ne referim la capitolul *Fișă biobibliografică* întocmită de Florian Roatiș din volumul *N. Steinhardt. Cultura și credința. Caietele de la Rohia (I-III)*. Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, alcătuită de Florian Roatiș. Cluj-Napoca: Școala Ardeleană, 2016, p. 21-37.

3. ROATIȘ, Florian. *Fișă bio-bibliografică*. În: *N. Steinhardt în interviuri și în corespondență*. Ediție îngrijită și note de Florian Roatiș. Baia Mare: Helvetica, 2001, p. 160.

4. ROATIȘ, Florian. *N. Steinhardt - Fișă biobibliografică*. În: *Cultura și credința. Caietele de la Rohia (I-III)*. Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, alcătuită de Florian Roatiș. Cluj-Napoca: Școala Ardeleană, 2016, p. 24.

5. *Ibidem*, p. 24.
6. *Ibidem*, p. 24.
7. *Ibidem*, p. 24.
8. MORARU, Alexandru. *Dicționarul ierarhilor români și străini. Slujitori ai credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române*. București: Basilica, 2015, p. 513.
9. Mai multe informații cu privire la activitatea acestuia ca episcop al Armatei Române se găsesc în lucrarea: PENTELESCU, Aurel; PETCU, Ionuț-Constantin. *Episcopii Armatei Române. Biografii. Documente (1921-1948)*. București: Militară, 2016.
10. MORARU, Alexandru. *Op. cit.*, p. 85.
11. Acesta fusese unul dintre ierarhii anti-comuniști „cu activitate antidemocratică în Transnistria și la Odessa” așa cum aflăm dintr-o notă informativă din 2 martie 1949 a Securității cf. PĂIUȘAN, Cristina; CIUCEANU, Radu. *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist 1945-1958*. Vol. I. București: Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001, p. 116.
12. Gestul său nu trebuie judecat altfel decât în contextul epocii sale, cu atât mai mult cu cât exista o presiune foarte mare din partea Securității și a Departamentului Cultelor de pe lângă Consiliul de Miniștri asupra Bisericii Ortodoxe Române.
13. ROATIȘ, Florian. N. Steinhardt – Fișă biobibliografică. În: *Cultura și credința. Caietele de la Rohia (I-III)*. Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, alcătuită de Florian Roatiș. Cluj-Napoca: Școala Ardeleană, 2016, p. 24.
14. *Ibidem*, p. 25.
15. *Ibidem*, p. 25.
16. MOTOGNA, Macarie. *Mănăstirea „Sfânta Ana” Rohia. Monografie-album*. București: Lumea credinței, 2016, p. 60.
17. *Ibidem*, p. 61. Mai multe informații privind biografia acestuia a se vedea *Ibidem*, p. 60-64.
18. ROATIȘ, Florian. *Op. cit.*, p. 25.
19. MAN, Serafim. N. Steinhardt, intelectualul-monah. În: *Cultura și credința. Caietele de la Rohia (I-III)*. Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, alcătuită de Florian Roatiș. Cluj-Napoca: Școala Ardeleană, 2016, p. 75.
20. *Ibidem*, p. 76.
21. *Ibidem*, p. 76.
22. Justinian Chira a fost stareț al Mănăstirii Rohia între anii 1944-1973, apoi a fost ales în 1973 episcop vicar al Arhiepiscopiei Clujului cu titlul „Maramureșeanul”, unde a slujit până în 1990. În data de 26 septembrie 1990 a fost ales Episcop al Maramureșului, iar din 2013 a fost ridicat la rang de Arhiepiscop unde a slujit până la moartea sa (30 octombrie 2016). Mai multe informații despre viața și activitatea sa pastorală se găsesc aici: 1) MORARU, Alexandru. *Op. cit.*, p. 74-75; 2) MOTOGNA, Macarie. *Op. cit.*, p. 57-60.
23. MAN, Serafim. *Op. cit.*, p. 76.
24. ROATIȘ, Florian. *Op. cit.*, p. 26.
25. Acest ierarh a fost preot greco-catolic iar în 1948 a trecut la Biserica Ortodoxă Română, iar în 8 iunie 1949 a fost ales episcop al Romanului și Hușilor, unde a păstorit până când a fost ales episcop al Clujului, la 19 decembrie 1957. Pe 9 septembrie 1973 a fost ales arhiepiscop al Clujului și a păstorit până la 3 noiembrie 1992, când a trecut la cele veșnice. Mai multe informații privind viața și activitatea acestuia a se vedea MORARU, Alexandru. *Op. cit.*, p. 195-196.
26. *Ibidem*, p. 26.
27. *Ibidem*, p. 26.
28. FILIP, Ioan. Popas spiritual la Rohia. În: *Cultura și credința. Caietele de la Rohia (I-III)*. Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, alcătuită de Florian Roatiș. Cluj-Napoca: Școala Ardeleană, 2016, p. 60.
29. ROȘCA, Nicolae. Ceasuri de taină cu N. Steinhardt. În: *Cultura și credința. Caietele de la Rohia (I-III)*. Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, alcătuită de Florian Roatiș. Cluj-Napoca: Școala Ardeleană, 2016, p. 101.
30. *Ibidem*, p. 101.
31. † HODEA SIGHETANUL, Justin. Din bucuriile și ispitele Părintelui Nicolae ca monah în mănăstirea Rohia. În: *Cultura și credința. Caietele de la Rohia (I-III)*. Ediția a doua, revăzută și adăugită, alcătuită de Florian Roatiș. Cluj-Napoca: Școala Ardeleană, 2016, p. 184.
32. *Ibidem*, p. 184.
33. *Ibidem*, p. 184.
34. *Ibidem*, p. 184.
35. *Ibidem*, p. 184.
36. *Ibidem*, p. 185.
37. MOTOGNA, Macarie. *Op. cit.*, p. 105-106.
38. *Nicu Steinhardt în dosarele Securității 1959-1989*. Selecția documentelor de Clara Cosmineanu și Silviu B. Moldovan. Prefață de Toader Paleologu. Studiu introductiv de Clara Cosmineanu. București: Nemira, 2005, p. 200.
39. *Ibidem*, p. 219.
40. *Ibidem*, p. 218.
41. *Ibidem*, p. 218.
42. Este vorba despre *Dosarul de urmărire informativă* cu numele „Scriitorul”, obiectivul fiind Monahul Nicolae Steinhardt.
43. *Ibidem*, p. 229.
44. *Ibidem*, p. 245.
45. *Ibidem*, p. 251.
46. *Ibidem*, p. 271.
47. *Ibidem*, p. 272.
48. *Ibidem*, p. 275.
49. *Ibidem*, p. 277.
50. *Ibidem*, p. 277.
51. *Ibidem*, p. 283.
52. *Ibidem*, p. 284.

Sursa fotografiilor: arhiva personală a autorului.

Oodi, un nou tip de bibliotecă în Helsinki (I)

Dr. Raluca MAN

Biblioteca Națională a României. Biroul Editorial

e-mail: raluca.man@bibnat.ro

Preambul

Potrivit datelor statistice¹, finlandezii sunt cititori avizi și utilizatori activi ai bibliotecilor, existând cel puțin o bibliotecă publică în fiecare dintre cele 282 municipalități, majoritatea având, de asemenea, filiale, bibliobuzuri și biblioambarcațiuni. În 2018, împrumuturile anuale totale au fost de 84,5 milioane de articole (15,4 pe locuitor), numărul anual de vizite la bibliotecă a fost de 50 de milioane (9 pe locuitor), iar serviciile de internet ale bibliotecilor au fost utilizate de 38 de milioane ori. Informațiile existente în bazele de date statistice ale bibliotecilor publice finlandeze și întreținerea acestora sunt responsabilitatea Ministerului Educației și Culturii din Finlanda.

Concept, proiect, colaborare, participare, cetățenie activă

Oodi ocupă un loc extrem de important, plin de semnificații în centrul capitalei Helsinki. Intrarea principală este orientată spre clădirea parlamentului, amplasament ales pentru a sublinia raportul dintre populație și guvern, pentru a reaminti mandatul Legii finlandeze pentru bibliotecii²: promovarea și învățarea pe tot parcursul vieții, cetățenia activă, democrația și libertatea de exprimare. Activitățile bibliotecilor publice din Finlanda includ, alături de funcțiile specifice, promovarea activă a alfabetizării la toate grupele de vârstă. Alfabetizarea digitală a cetățenilor este susținută în multe moduri, iar spațiile bibliotecii pot fi folosite pentru evenimente culturale, întâlniri, lectură, studiu și învățare, relaxare, petrecere a timpului liber sau cu familia.

Biblioteca publică centrală este construită în inima districtului cultural din Helsinki, în piața Kansalaistori (Piața

Cetățenilor), flancată de instituții de importanță majoră ale capitalei. Oodi completează nucleul cultural și media format din Centrul de muzică Helsinki, Sala Finlandia, Casa Sanoma (sediul celui mai important grup media din țările nordice) și Muzeul de Artă Contemporană Kiasma. Oodi este un spațiu public necomercial, urban, deschis tuturor, un loc de întâlnire viu; face parte din rețeaua de biblioteci HelMet³, fiind una dintre cele 37 de filiale ale Bibliotecii orașului Helsinki.

Cetățenia activă, libertatea de exprimare și învățarea la orice vârstă sunt valorile progresiste ale Oodi, criterii după care noua bibliotecă publică din Helsinki a fost proiectată de studioul finlandez ALA Architects⁴. Rodul numeroaselor ateliere și consultări cu cetățenii-utilizatori, Oodi transcende barierele bibliotecii tradiționale. Drept dovadă, doar o treime din spațiul său este folosit pentru a stoca resurse monografice, respectiv maximum 100.000 de volume. De fapt, un serviciu online și o echipă de roboți de sortare oferă acces la peste 3 milioane de resurse bibliografice, făcând din Oodi principalul serviciu public comunitar, dintr-un un concept educațional și cultural mult mai complex. „Oodi este un proiect care a început după un lung și detaliat proces de a întreba ce poate fi și ce ar trebui să fie o bibliotecă. Am primit peste 2.000 de idei de la utilizatori ca punct de plecare pentru concursul de proiecte privind arhitectura clădirii. Cei de la ALA Architects au proiectat o clădire unică și uimitoare care a luat în considerare toate elementele solicitate de viitorii utilizatori. Cel mai mare succes al nostru este că ei au făcut, imediat, după inaugurarea Oodi, propriul spațiu, propria casă”, afirmă doamna Anna-Maria Soininvaara, directoarea instituției. De altfel, biblioteca a fost gândită împreună cu locuitorii capitalei Finlandei astfel încât să fie cât mai aproape de ce anume își doresc aceștia de la o bibliotecă publică; sintetizând, așa cum a rezultat din răspunsurile lor, scopul principal al clădirii este să ofere:

- un spațiu public deschis, necomercial;
- o bibliotecă în toate sensurile și accepțiunile;
- informații și abilități pentru o societate mai funcțională;
- experiențe create de rezidenții înșiși;
- o nouă viață a cărții, un cămin pentru lectură, în Töölönlahti⁵;
- un stil de viață inteligent.

Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/>

Sursa: <https://princh.com/design-the-library-of-the-future-insights-from-helsinki-central-library-oodi/#:~:text=ALA Architects>

Astfel, reducerea colecțiilor statice de cărți a permis arhitecților să reconsidere destinația spațiilor bibliotecii. Biblioteca, o clădire eficientă din punct de vedere energetic, este o carte de vizită impresionantă pentru arhitectura finlandeză. ALA Architects este responsabilă de planificarea arhitecturală, iar YIT⁶ este contractantul de construcții.

Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/>

O extensie interioară a spațiului public, Oodi a fost proiectată ca un „living urban” care, alături de cărți, are un cinematograful, studiouri de înregistrare și fotografie, un spațiu de producție, precum și zone pentru expoziții și evenimente comunitare. Holul imens cu pereți de sticlă de la parter se deschide direct spre peisajul urban din jur, îndepărtând granița dintre spațiile interioare și cele exterioare. În fața intrării, au fost așezate patinoarele și pârtiile pentru role, protejate de o copertină curbată din lemn, a cărei geometrie complexă a fost realizată pe baza unui algoritm și a unui design tridimensional. Senzația unor „valuri de lemn” estompează cerul înnoțat, în timp ce la etajul superior, fațada din sticlă umbră se amestecă în ceață.

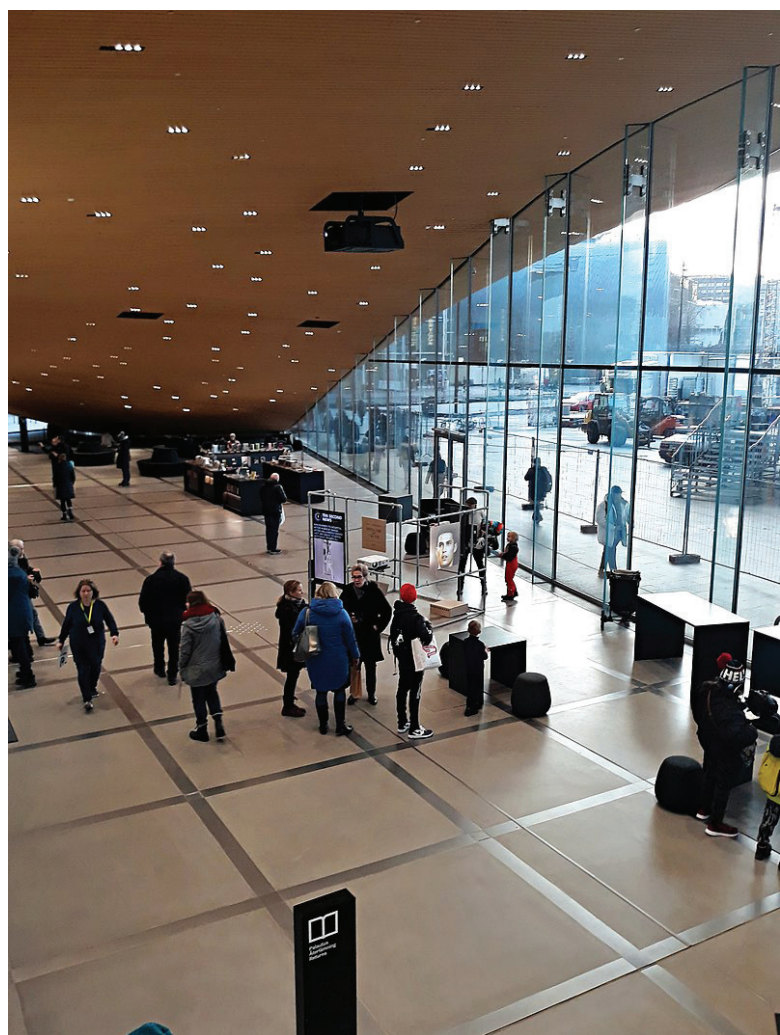
Sursa: <https://mymodernmet.com/oodi-library-helsinki/>

Parterul Oodi este în continuă schimbare, cu intrări și locuri de acces multiple. Holul spațios, facilitățile publice, locurile destinate evenimentelor, serviciile de bibliotecă și cafeneaua creează o atmosferă confortabilă. Tot la parter, partenerii Oodi au rezervat spații de reprezentare: Helsinki City Library - ghișee de returnare a cărților, Helsinki City Information - biroul de informații al orașului, EU@Oodi - colțul Europa Experience, Fazer Food@Co. - restaurant, cafenea, Kino Regina - cinematograful, Playground Loru - loc de joacă pentru copii, un

auditoriu, un spațiu flexibil pentru spectacole, precum și zone de expoziție. Restaurantul este operat de cea mai cunoscută companie locală din domeniul alimentar.

Sursa: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Central_Library_Oodi_in_Helsinki_02.jpg

Sursa: https://www.wikiwand.com/en/Helsinki_Central_Library_Oodi

O scară imensă din beton și oțel, dublu helix geamăn al formei ADN-ului, sparge planul orizontal al parterului, făcând legătura cu sălile de ședințe de la nivelul următor. În mod cu totul surprinzător, designerii de la ALA Architects au denumit nivelul intermediar... „mansardă” deși au continuat ascensiunea scării spre un nivel superior.

Sursa: https://www.archdaily.com/907675/oodi-helsinki-central-library-ala-architects/5c3397d008a5e545f50001bb-oodi-helsinki-central-library-ala-architects-photo?next_project=no

Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/en/what-is-oodi/>

„Mansarda” dezvăluie structura robustă a clădirii care permite extinderi deschise deasupra și dedesubt. Aici, o structură de oțel arcuită se întinde pe axa lungă a clădirii și este ancorată într-o placă de tensiune din beton armat. Spre deosebire de nivelurile superioare și inferioare, mansarda orientată spre interior are o lumină naturală minimă, adecvată pentru spațiile de lucru de aici (activități specifice care necesită izolare acustică și/sau fonică, opacitate, închideri ermetice).

Sursa: https://www.archdaily.com/907675/oodi-helsinki-central-library-ala-architects/5c33a47908a5e5ecd50000bf-oodi-helsinki-central-library-ala-architects-photo?next_project=no

Imperceptibilă din exterior, complexitatea construcției dictează interiorul comprimat al acestui nivel unde au fost dispuse ateliere, săli de repetiții, facilități de înregistrare, editare și producție, precum și coridoare și scări de incendiu, toate „filetate” în și în jurul structurii. Etajul din mijloc, „mansarda”, este alcătuit din încăperi flexibile de forme neregulate, cu unghiuri și nișe, ale căror partiții detașabile permit organizarea de evenimente dintre cele mai variate.

Sursa: https://www.wikiwand.com/en/Helsinki_Central_Library_Oodi

Acest nivel este dedicat studiului, interacțiunii și petrecerii timpului cu prietenii și familia pentru activități deosebite, incluzând studiouri, săli de jocuri, spații de lucru, un atelier urban, zone tip makerspace, o bucătărie pentru utilizatori, camere de lucru în grup și o sală mare de lectură. De asemenea, există și un nou tip de sală de evenimente cu pereți digitali. Tot aici, se află și birourile pentru personalul bibliotecii Oodi.

Sursa: https://www.archdaily.com/907675/oodi-helsinki-central-library-ala-architects/5c339edc08a5e545f50001c5-oodi-helsinki-central-library-ala-architects-photo?next_project=no

Ascensiunea spre cel mai înalt punct al clădirii are un efect reconfortant, de înălțare. Ultimul etaj adăpostește „paradisul cărților” (Kirjataivas / The Book Heaven), vast „peisaj” deschis în care, în mod cu totul neașteptat, un „nor” servește drept tavan. Spațiul amplu este accentuat de dispunerea rafturilor pentru cărți, precum și de pereții din sticlă parțial lustruită, care, odată

Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/>

înnobilată de trecerea timpului, va proteja și mai bine volumele de razele soarelui. Atmosfera calmă și senină invită la reverie și reflecție asupra lecturii și imensa terasă care se deschide în față dezvăluie privirii o nouă perspectivă asupra orașului.

În „paradisul cărților”, oricine se poate regăsi în fața volumelor alese, în adevărate oaze de lectură. Rafturile pline de cărți transmit mesajul că lectura în forma clasică și răsfoitul cărților sunt încă necesare, apreciate și dorite. Sala de lectură luminoasă și vastă se extinde vizual spre exterior datorită pereților din sticlă parțial lustruită, din podea până în tavan, precum și a dispunerii adecvate a luminatoarelor.

Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/>

Fiecare dintre deschiderile care „perforează” planul ondulat al tavanului care „plutește” deasupra, pune în evidență zece arbori veritabili, care vor crește odată cu notorietatea Oodi. Echipa de arhitecți a proiectat ultimul etaj ca pe un teren conturat din lemn, un fel de „spațiu forestier” ale cărui podele de stejar se pare că sunt rampe și pași care urcă spre laturile nordice și sudice, ridicându-se spre a forma platouri, terase și panorame. În miezul iernii, „paradisul cărților” devine un centru comunitar vibrant, conversațiile animate rezonează din cafeneaua centrală până la acest nivel, un flux constant de vizitatori înconjoară spațiul în mijlocul meselor de studiu și al scaunelor de lectură. Primăvara și vara, terasa orientată spre vest se deschide, oferind una dintre cele mai impresionante panorame asupra capitalei finlandeze.

Sursa: <https://mymodernmet.com/oodi-library-helsinki/>

Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/>

Peisajul urban din Helsinki poate fi admirat din „Balconul Bibliotecii Cetățenilor”. De pe acesta, oricine are parte de cea mai frumoasă vedere asupra Helsinki, de clădirea parlamentului, situată chiar vizavi de Oodi. Este locul unde se organizează, de asemenea, evenimente comune cu biblioteca parlamentului pentru a profita de faptul că două instituții democratice „se uită una la alta peste strada principală” și unde se dezbate probleme, strategii și viziuni comune asupra culturii și educației finlandeze.

Deși le încarcă bateriile utilizatorilor, consumul propriu-zis de energie electrică al bibliotecii este aproape de zero. Capacitatea de a face față capriciilor climei Finlandei este încorporată în această bibliotecă eficientă din punct de vedere energetic: fațadele din sticlă asigură o mare cantitate de lumină diurnă în zonele publice, reducând utilizarea surselor de iluminat artificial, în timp ce placarea exterioară cu molid finlandez păstrează căldura. De-a lungul anilor, lemnul se va transforma într-o versiune mai profundă și mai expresivă a culorii sale inițiale.

Sursa: <https://www.newstatesman.com/politics/uk/2017/09/recording-studios-and-saunas-what-finland-can-teach-uk-about-libraries>

Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/en/for-media/#photosofoodi>

Oodi a fost concepută să ofere activități și experiențe pentru toate vârstele. Cu o mare varietate de spații pentru ca oamenii să se adune și să petreacă timp împreună, gratuit, șapte zile pe săptămână, pariul pare câștigat. Potrivit Nasima Razmyar, viceprimarul orașului Helsinki pentru cultură și timp liber, „Oodi reprezintă un serviciu de bibliotecă publică, oferind fiecărui cetățean un spațiu gratuit cu acces la cultură, libertatea de exprimare și posibilități de realizare personală, prefigurând un nou public standard de bibliotecă, deoarece ALA Architects lucrează în prezent la un proiect similar și în zona Lyon”.

Idei, sfaturi și vise au fost adunate la evenimente și ateliere urbane, precum și prin intermediul site-urilor web și al diverselor campanii desfășurate în acest scop. Biblioteca

Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/>

publică centrală răspunde nevoilor variate ale diferitelor grupuri de utilizatori și parteneri, iar acest lucru nu ar fi fost posibil fără proiecte în colaborare. Proiectarea Oodi a fost realizată prin încurajarea participării active între rezidenți și alți parteneri, în cele mai variate moduri. De exemplu, campania din 2010 intitulată *Tree of Dreams* a adunat și câștigat peste 2.300 de idei de la rezidenții orașului pentru proiectarea bibliotecii centrale. În același an, biblioteca a fost printre primele instituții care au testat „bugetarea participativă”, permițând rezidenților să decidă care dintre cele patru proiecte pilot vor primi 100.000 de euro finanțare. Până la definitivarea și inaugurarea noii bibliotecii centrale (5 decembrie 2018) s-au desfășurat mai multe campanii, dintre care amintim: Central Library Project (2012) - *Residents of Helsinki! Help us make budget decisions*, Central Library Project (2013) - *Diagonal Agora*, Central Library Project (2014, 2015) - *How is Central Library Coming About*, Central Library Project (2016) - *Voice of the City Residents - Participatory Planning*. Procesul de planificare Oodi a constat în proiectarea serviciilor pentru a obține cea mai bună experiență posibilă pentru utilizatori, de la conceperea și proiectarea indicatoarelor, a semnelor distincte și a mobilierului, până la amplasarea finală a acestora în bibliotecă. Pentru fiecare etaj s-au discutat împreună soluțiile cele mai bune, ținându-se cont de dorințele tuturor partenerilor implicați în proiect.

Clădirea bibliotecii este, aproape în întregime, un spațiu public, oferind o gamă largă de servicii, devenind noul punct central pentru impresionanta rețea de biblioteci publice a orașului. Designul împarte funcțiile bibliotecii în trei niveluri distincte: un parter activ, un etaj superior liniștit și un spațiu intermediar integrat mai închis, care găzduiește funcții de bibliotecă și activități mai specifice. Acest concept arhitectural a fost dezvoltat într-o formă arcuită care invită oamenii să utilizeze spațiile și serviciile de dedesubt, din interior înspre partea superioară. Clădirea rezultată este o adăugare plină de inspirație, extrem de funcțională pentru viața urbană din Helsinki și zona Töölönlahti. În afară de ultimul etaj, fațada Oodi este realizată în întregime din lemn, ceea ce îndulcește aspectul general al arhitecturii din jurul golfului Töölö. Lemnul folosit pentru peretele exterior este molidul. Clădirea bibliotecii este o carte de vizită impresionantă și captivantă pentru arhitectura finlandeză. Potrivit Antti Nousjoki, reprezentant al ALA Architects: „Oodi este una dintre cele mai aerisite clădiri din Helsinki sau chiar din țările nordice, unde vizitatorul poate face mai multe lucruri

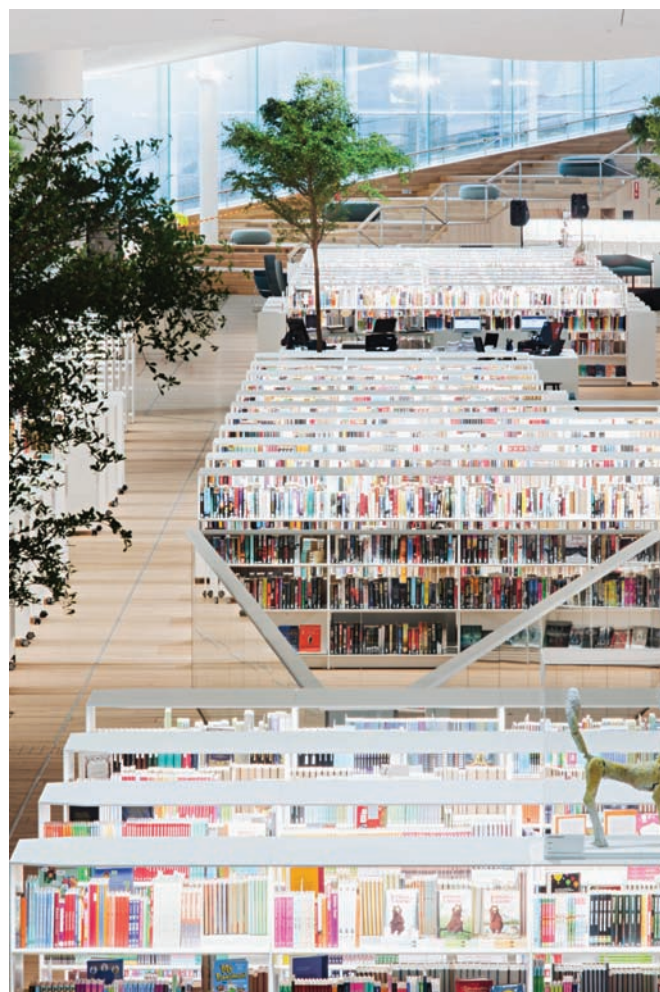
Sursa: https://www.wikiwand.com/en/Helsinki_Central_Library_Oodi

și poate lua inițiativă în ceea ce dorește să facă. Oodi este un loc în care oamenii nu stau doar cu nasul în cărți, ci joacă baschet, fotbal, pétanque sau cricket și pot împrumuta echipamentul necesar de la bibliotecă, ba chiar și skateboard-uri pentru a le folosi în piața din fața bibliotecii. Este un instrument de învățare și dezvoltare constantă pentru cei care locuiesc în Helsinki sau vizitează orașul [...] Trei etaje, trei atmosfere proprii, facilitând accesul utilizatorilor spre serviciile de care au nevoie”.

Echipă, activități, facilități, evenimente, ateliere urbane, experiențe

Personalul Oodi este organizat în cinci echipe care se autogestionează. Denumirile atribuite echipelor au fost adaptate pentru a descrie mai bine activitățile și atribuțiile lor, în funcție de interesele grupurilor care vizitează biblioteca. Toate tururile orientative, ghidate de personalul celor cinci echipe ale bibliotecii sunt la fel. Cu toate acestea, dacă există grupuri ale căror interese sunt mai precise, legate de activitățile unei echipe Oodi anume, se poate solicita ca efectuarea turului să fie realizată de echipa respectivă.

● Echipa „Gestionarea colecțiilor și conținut” (Collection Management and Content)

Sursa: <https://www.nytimes.com/2018/12/06/arts/design/helsinki-library-oodi.html>

Membrii acestei echipe gestionează colecțiile Oodi, promovează lectura, organizează diverse evenimente literare și artistice la „paradisul cărților” și facilitează fluxul logistic, inteligent al resurselor Oodi. Biblioteca orașului Helsinki are o așa-numită colecție „versatilă”, în loc de una rigidă de

materiale, o serie de cărți, filme și alte resurse în continuă schimbare, facilitate de un sistem inteligent de gestionare, precum și de unul logistic, robotizat intern.

- Echipa „Copii și Tineret” (Children and Youth)

Membrii acestei echipe organizează diverse activități și evenimente pentru copii și asigură asistență în regim de grădiniță pentru grupuri școlare. Ei găzduiesc ședințe de lectură în sala de poveste „secretă”. Această echipă contribuie, de asemenea, la dezvoltarea diferitelor tipuri de activități de agrement pentru tineri, cum ar fi servicii de jocuri digitale și ateliere tematice. Acestea dezvoltă proiecte și evenimente inovatoare în colaborare cu celelalte echipe ale Oodi. Echipa „Copii și Tineret” colaborează cu Departamentul Municipal de Educație și Îngrijire timpurie, structură care coordonează locul de joacă *Loru* situat la etajul trei, în vederea programărilor diferitelor ateliere tematice și activități care se organizează în acest spațiu.

Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/>

- Echipa „Experiența utilizatorilor” (Customer Experience)

Scopul principal al tuturor angajaților Oodi este de a oferi servicii performante pentru utilizatori. Membrii echipei gestionează fluiditatea activităților de pe toate etajele și se asigură că serviciile sunt planificate din punctul de vedere al utilizatorului, pentru a răspunde cât mai eficient nevoilor acestuia. Membrii echipei examinează și codifică procesele interne ale Oodi și le comunică întregului personal pentru a asigura un nivel egal al calității prestațiilor. Membrii echipei organizează și cursuri de instruire și orientare pentru tot personalul, nou angajat sau temporar, colectează toate informațiile și reacțiile primite de la utilizatori sau formulate de aceștia, încurajându-i să se implice în dezvoltarea serviciilor Oodi.

- Echipa „Spații și managementul evenimentelor” (Event and Premise Management)

Membrii echipei sunt direct implicați în gestionarea celor 16 săli de întâlnire și 9 spații pentru evenimente ale Oodi. Ei se ocupă de rezervări, își coordonează activitățile cu organizatorii de evenimente externe, stabilesc specificațiile fizice și tehnice, asigurând comunicarea pentru cele peste 1.500 de evenimente anuale organizate la Oodi. Atunci când organizează evenimente de amploare, echipa coordonează

colaborarea cu diferiți parteneri care au reprezentare în incinta Oodi.

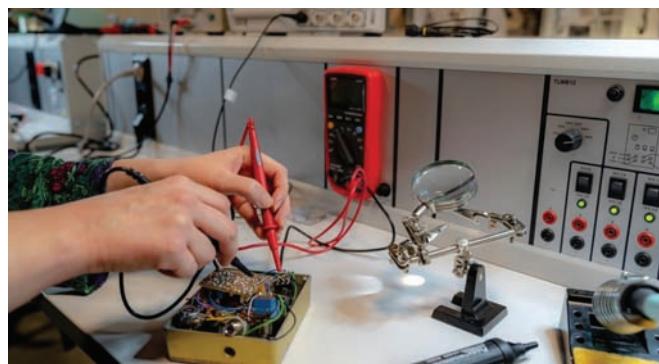
Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/>

- Echipa „Atelier Urban, Studiouri și Jocuri” (Urban Workshop, Studios & Gaming)

Membrii echipei gestionează majoritatea serviciilor și echipamentelor specializate, situate la etajul al doilea. Acestea includ toate echipamentele spațiului pentru atelierele urbane Oodi, studiourile, sălile de jocuri și stațiile de lucru media. Membrii echipei organizează cursuri de instruire pentru personal și îndrumă utilizatorii, oferind instrucțiuni generale de folosire a echipamentelor. Ei dezvoltă ateliere pentru orice grupă de vârstă și creează proiecte și evenimente inovatoare care servesc la familiarizarea, instruirea și educarea utilizatorilor privind folosirea noilor tehnologii.

Sursa: <https://www.oodihelsinki.fi/>

Sursa: <http://www.designcurial.com/news/oodi-by-ala-architects-6952578/>

Note:

1. Finnish Library Statistics. Disponibil la adresa: <https://www.libraries.fi/node/211164> (accesat: 19 octombrie 2020)
2. Bibliotecile sunt considerate un serviciu de bază, gratuit, prevăzut de legislație. În Finlanda, bibliotecile publice reprezintă o responsabilitate a municipalităților și sunt finanțate din bugetele de stat și municipale. Prima lege privind bibliotecile publice din Finlanda a intrat în vigoare în 1928; legea bibliotecilor finlandeze, actualizată, a intrat în vigoare în 2017. Mai multe informații despre legislația finlandeză în domeniul bibliotecilor sunt disponibile la adresa: https://www.libraries.fi/legislation?language_content_entity=en (accesat: 1 octombrie 2020)
3. Rețeaua de biblioteci din zona metropolitană Helsinki (HelMet Network - Helsinki Metropolitan Area Libraries) este formată din bibliotecile orașului Helsinki, Espoo, Kauniainen și Vantaa. Este „biblioteca de domiciliu” pentru cei 631.695 rezidenți ai capitalei și pentru cei peste 650.000 locuitori ai zonei metropolitane, fiind accesibilă tuturor. Biblioteca are 64 de filiale, 6 bibliobuzuri, 8 biblioteci instituționale (azile de bătrâni, spitale, închisori) și oferă servicii de bibliotecă și la domiciliu. Mai multe informații sunt disponibile la adresa: https://www.helmet.fi/en-US/Libraries_and_services (accesat: 1 octombrie 2020)
4. ALA Architects este o firmă de arhitectură cu sediul în Helsinki, care operează la nivel global. Firma a fost fondată în 2005 de patru parteneri: Juho Grönholm, Antti Nousjoki, Janne Teräsverta și Samuli Woolston, după ce a câștigat premiul I la competiția internațională deschisă pentru noua sală de teatru și concert din Kristiansand (Norvegia). Kilden Performing Arts Center s-a deschis în 2012. ALA Architects este specializată în clădiri publice și culturale pretențioase, proiecte de renovare unice, ansambluri rezidențiale, proiectare și planificare urbană. În prezent ALA are 3 directori - Grönholm, Nousjoki și Woolston și 45 de arhitecți, designeri de interior, studenți și membri ai personalului, reprezentând 14 naționalități. Cele mai recente proiecte finalizate de ALA sunt noul hotel Courtyard by Marriott din Tampere, Biblioteca Centrală din Helsinki (Oodi), renovarea Ambasadei Finlandei la New Delhi, Universitatea Aalto și stațiile de metrou Keilaniemi din Espoo (Finlanda). Proiectele actuale includ alte trei stații de metrou de-a lungul extinderii vestice a metroului din Helsinki, extinderea aeroportului din Helsinki,

un garaj terasat în Helsinki, un centru de evenimente în orașul Kotka (sudul Finlandei), precum și o bibliotecă universitară în Lyon. Pe lângă faptul că au proiectat clădiri publice de importanță majoră în Finlanda și în străinătate, partenerii firmei predau arhitectură atât la universitățile din Finlanda cât și la Universitatea Columbia și Washington. În 2012, ALA Architects a primit prestigiosul Premiu de Stat finlandez pentru arhitectură. ALA caută unghiuri proaspete, forme fluide și soluții surprinzătoare, având următoarea deviză: „Avem încredere în frumusețea obținută prin combinarea intuitivului și analiticului, practicului și extravagantului, raționalului și iraționalului”. Mai multe detalii sunt disponibile la adresa: <http://ala.fi/who-we-are/profile/> (accesat: 2 octombrie 2020)

5. Töölönlahti este un golf din Helsinki, la nord de centrul orașului, la capătul sudic al parcului central. Töölönlahti este înconjurat din toate părțile de un total de 2,2 km de alei și piste pentru biciclete. În 2012, a fost finalizată o nouă rută de circulație ușoară, construită pe fostul gol portuar și proiectată pentru a îmbunătăți accesul în golf. Până în anii 1980, zona de la sud de Töölönlahti era un teren care adăpostea, printre altele și depozitele căilor ferate finlandeze. De-a lungul deceniilor, au fost prezentate mai multe planuri de urbanism pentru întreaga zonă, cum ar fi planul centrului orașului Helsinki al celebrului arhitect Alvar Aalto și au fost organizate competiții de proiectare. În prezent, pe malul vestic al golfului se află sediul celor mai importante instituții ale capitalei, clădiri de birouri și locuințe, construite pe marginea de est a golfului.

6. YIT Rakennus (Yleinen Insinööritoimisto) este o companie de construcții, fondată în 1912, cu sediul la Helsinki. Mai multe informații sunt disponibile la adresa: <https://www.yitgroup.com/> (accesat: 2 octombrie 2020)

Bibliografie:

1. ALA Architects. Disponibil pe Internet la adresa: <http://ala.fi/who-we-are/profile/>
2. AXELSSON, Minja. The Little Robot that Lived at the Library. Disponibil pe Internet la adresa: <https://towardsdatascience.com/the-little-robot-that-lived-at-the-library-90431f34ae2c>
3. Finnish Libraries. Statistics. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.libraries.fi/node/211164>
4. Ministry of Education and Culture. Libraries. Disponibil pe Internet la adresa: <https://minedu.fi/en/libraries>; <https://minedu.fi/en/policies-libraries>; <https://minedu.fi/en/legislation-libraries>; <https://minedu.fi/en/financing-libraries>; <https://minedu.fi/en/eu-and-international-libraries>
5. Oodi. Helsinki Central Library. For media. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.oodihelsinki.fi/en/for-media/>
6. Oodi. Helsinki Central Library. Services and Facilities. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.oodihelsinki.fi/en/services-and-facilities/>
7. Oodi, une bibliothèque d'un nouveau genre à Helsinki. Disponibil pe Internet la adresa: <https://ideat.thegoodhub.com/2019/10/21/oodi-une-bibliotheque-dun-nouveau-genre-a-helsinki/>
8. What is Oodi. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.oodihelsinki.fi/en/what-is-oodi/>

O luptătoare... Valentina Lupu la 70 de ani de viață

prof. univ. emerit Mircea Regneală
e-mail: m_regneala@yahoo.com

Nu este deloc simplu să scrii despre doamna Valentina Lupu, cu prilejul acestei aniversări, fiindcă domnia sa nu este o persoană comună, unidimensională. Cei care o cunosc bine, știu că am dreptate. Valentina Lupu este o ființă complexă și este destul riscant să te oprești doar asupra uneia din trăsăturile caracterului său omițând alte trăsături importante, care o reprezintă și care ni se dezvăluie în anumite situații.

Când am decis să intitulez acest text *O luptătoare...*, nu m-am gândit nicio clipă să fac vreo analogie cu personajele feminine din mitologia greacă și latină, prezente în atâtea opere de artă, de la Medeea până la Antigona și Sabine, care au făcut fapte ieșite din comun, nici la sufragetele de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, cu spiritul lor de frondă, ci la o femeie obișnuită din zilele noastre, dar care a militat cu obstinație pentru o cauză. Valentina Lupu a luptat o viață întreagă pentru profesia de bibliotecar, a luptat cu pasiune și îndârjire, cu elan și dăruire. E minunat să ai asemenea oameni. Nu cunosc o altă persoană din profesia noastră care să fi făcut ceva asemănător.

Sursa: <https://zibccdalba.files.wordpress.com/2010/06/dsc03552.jpg>

Nu-mi amintesc cu mare exactitate de când o cunosc pe doamna Valentina Lupu. Auzisem de domnia sa înainte de Revoluție, dar am cunoscut-o cu prilejul adunării de constituire a Filialei Vaslui a Asociației Bibliotecarilor din Învățământ – România (ABIR), în 1990, când împreună cu domnul Mihai Petrescu, am făcut un adevărat periplu în țară, mergând din județ în județ pentru a înființa asociația profesională a bibliotecarilor, visul nostru de a avea o organizație care să sprijine profesia. Îmi amintesc că doamna Valentina Lupu, ca bibliotecară la Casa Corpului Didactic Vaslui, a strâns bibliotecari din absolut toate bibliotecile din județ, iar în cuvântul său le-a explicat cu patos colegilor cât de important este să apară unei asociații care să

te ajute să te împlinești profesional. Mi-a atras atenția tonul ei persuasiv, credința în rolul bibliotecii, în carte și lectură, ca elemente esențiale în educație. Apoi, în anii care au urmat, a participat, ca reprezentant al bibliotecilor școlare și ca membru în delegația bibliotecarilor români la una din conferințele Federației Internaționale a Asociațiilor de Biblioteci și Bibliotecari (IFLA), la această uriașă reuniune științifică și profesională, la care anual iau parte peste 3.500 de participanți, unde și-a expus punctul de vedere privind lectura în rândul elevilor și a cadrelor didactice din școli. Date fiind calitățile organizatorice de care a dat dovadă încă în primii ani de după 1990, a fost aleasă, ca reprezentant al bibliotecarilor școlari în Consiliul de Conducere al ABIR, realeasă de mai multe ori și unde prezența sa s-a făcut simțită prin activități de susținere a bibliotecarilor școlari. A făcut parte și din echipa ABIR care a purtat discuții la minister ca bibliotecarii din învățământ să obțină și calitatea de cadre didactice auxiliare, plecând de la ideea, care a început să pătrundă și la noi, că biblioteca este parte integrantă a procesului de învățământ și nu poate fi concepută nicio structură de învățământ fără o bibliotecă funcțională și bibliotecari devotați învățământului. Noua calitate obținută în urma unor îndelungate insistențe le-a permis bibliotecarilor să se integreze mai bine în procesul de educație printr-o nouă strategie de apropiere și sprijinire a activității educaționale din școală.

Sursa: <https://zibccdalba.files.wordpress.com/2010/06/dsc03633.jpg>

Doamna Valentina Lupu suferea la gândul că bibliotecarul nu este apreciat la adevărata valoare intelectuală a profesiei și că nu o dată este pus pe o poziție inferioară cadrelor didactice din unitatea de învățământ în care lucrează. În acest sens, și-a dedicat o bună parte din timp creșterii prestigiului profesional al bibliotecarului școlar. În dubla calitate de bibliotecar al Casei Corpului Didactic Vaslui și președinte al Filialei Vaslui a ABIR, devenit ulterior ABR, timp de aproape 30 de ani, doamna Valentina Lupu a desfășurat o multitudine de activități cu colegii

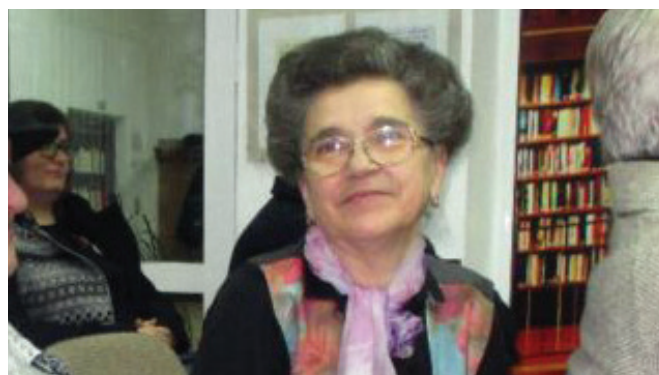
din județ. A început prin a da consistență întâlnirilor profesionale lunare, care au trecut de la forma schimbului de impresii la schimburi de idei și apoi la diferite forme de perfecționare profesională. Au fost invitați la aceste întâlniri profesioniști de prestigiu de la mari biblioteci, manageri de biblioteci cu bune rezultate, alți specialiști în transferul informației, spre a le vorbi bibliotecarilor despre forme moderne de evidență, gestionare și utilizare a informației din biblioteci în epoca digitală. Prin aceste întâlniri se urmărea îndeosebi schimbarea mentalității bibliotecarului școlar, care urma să devină, din paznic al colecției expert în probleme de lectură și carte, așa cum este astăzi bibliotecarul de referință. În plus, împreună cu colegi inimoși din Moldova a editat lucrări practice în care se regăsesc aspecte legate de diferite tehnici de bibliotecă. A încercat și a reușit o mai strânsă relație a bibliotecarului școlar cu cadrele didactice ale școlii fără de care nu ar fi fost posibilă o creștere a interesului elevilor pentru lectura cărților din biblioteca școlară. A stabilit un soi de metodologie de muncă cu cartea a bibliotecarului școlar pentru creșterea randamentului bibliotecii școlare în contextul avântului luat de imaginea vizuală a cărei forță de atracție pentru elevi este de necontestat. Aceste aspecte se regăsesc și în cele câteva numere ale revistei apărute la CCD Vaslui sub îngrijirea doamnei Lupu Valentina. E aproape impropriu să spunem numere de revistă când aproape fiecare număr are dimensiunile unei cărți, depășind cu mult numărul de pagini ale unei broșuri, care, potrivit standardelor poate ajunge până la 48 de pagini. Fiecare număr scos sub îndrumarea doamnei Valentina se apropie de 100 de pagini. Aici găsești articole consistente, cu îndrumări profesionale, dar și rapoarte ale reuniunilor profesionale, cum ar fi conferințele anuale ale Asociației Bibliotecarilor din România (ABR), dar și ale Conferinței Naționale a Bibliotecilor CCD din România. E foarte important de spus că doamna Valentina Lupu este inițiatora acestei conferințe, care, an de an, a dezbătut problemele esențiale ale biblioteconomiei școlare în contextul informatizării structurilor bibliotecare românești. Și în această problemă, rolul doamnei Lupu, mai ales în județul în care trăiește, nu este minor. A făcut numeroase intervenții la autoritățile locale, inspectoratul școlar, consiliul județean, primării, ca toate bibliotecile școlare din municipiul Vaslui, dar și din județ, să aibă cel puțin un calculator, astfel încât să înceapă procesul de catalogare informatizată a colecțiilor. Și s-a reușit astfel aproape imposibilul în unul din județele cele mai sărace din România.

O altă realizare remarcabilă a colegei noastre sărbătorite este legată de formarea profesională. Timp de peste 20 de ani, doamna Valentina, persuasivă, a reușit să-și determine colegele să urmeze studii universitare de biblioteconomie, astfel încât astăzi în Vaslui nu găsești niciun bibliotecar fără studii superioare de profil, situație rarisimă. Unii care aveau o altă facultate, au urmat fie un master în științele bibliotecii, fie cursuri postuniversitare. În fiecare an, noi cei care lucrăm la Universitatea din București, am avut câte un grup de 3-4 studenți de la Vaslui. Unii dintre aceștia au fost chiar și bursieri datorită bunelor rezultate obținute la învățătură. Sprijin și îndrumarea pentru formarea și perfecționarea profesională au fost date și altor județe din Moldova îndeosebi, dar și din Muntenia sau Transilvania. Oamenii au luat în serios ideea recalificării sau perfecționării. Au dovedit seriozitate în participarea la cursuri, deși acest lucru presupunea de cele mai multe ori sacrificii și nu dintre cele mai mici. Doamna Valentina Lupu dispune de acea capacitate de a convinge, cu argumente și insistență. Acum, la încheierea activității, doamna Valentina Lupu are de ce se mândri privind generații întregi de bibliotecari la formarea cărora a avut o contribuție esențială. Relațiile cu foștii

colegi nu au încetat nici acum. Dacă o cauți, o găsești de multe ori în vizite „profesionale” la una sau alta dintre colege, care știu cât îi datorează.

Demersurile făcute de doamna Lupu în sprijinul profesiei au cuprins și numeroasele intervenții la autoritățile locale pentru păstrarea posturilor de bibliotecari în perioadele de reduceri de personal, când acestea erau primele în pericol a fi desființate.

Elogiul făcut colegei noastre este îndreptățit și justificat prin tot ceea ce a întreprins într-o viață de om în sprijinul unei profesii pe care o iubește. Și așa mai adăuga un ultim lucru: Valentina Lupu se numără între aceia care cred în cuvântul scris spre deosebire de unii care consideră că imaginea și ecranul l-au făcut anacronic. Cuvântul scris are posibilități mai mari decât mijloacele audiovizuale de a se adânci în analiza problemelor, de a ajunge și mai departe în descrierea realităților sociale, politice și morale, pe scurt, de a spune adevărul. Mijloacele audiovizuale sunt condamnate frecvent să reflecte suprafața lucrurilor și nu esența lor, precum cuvântul. Realitatea aceasta pare lamentabilă. E adevărat că imaginile de pe ecran amuză mai mult, distrează mai bine, dar întotdeauna sunt limitate. Se știe că dezvoltarea tehnologiilor de informare și comunicare a șters granițele și a instaurat comunitatea globală în care cu toții suntem prinși astăzi. Posibilitatea de a primi informații, de a ști tot ce se întâmplă, de a avea imagini de la locul faptelor, de a fi în mijlocul evenimentelor, toate acestea sunt extraordinare și atrag ca un magnet tânăra generație, în cazul nostru, elevii. Totuși, chiar dacă suntem mai bine informați, imaginile vin și pleacă și copiii noștri sunt mai deconectați de realitate decât înainte când nu dispuneam decât de informația scrisă pe hârtie. Extraordinara acuitate cu care informația ne poartă în mijlocul evenimentelor a reușit să ne transforme în simpli spectatori cărora li se oferă o informație gata ambalată și orientată spre scopul pe care creatorul și-l propune. Genul acesta de informație ne condamnă la o receptare pasivă, la o apatie intelectuală, stare la care ne aduc ficțiunile sau emisiunile cu audiență foarte mare, al căror scop nu e altul decât să distreze, ori prin carte, îndeosebi cartea de învățătură, se urmărește instruirea. Audiovizualul are și părțile lui bune, ne permite să evadăm din realitatea obiectivă, ceea ce a făcut și literatura de la început, dar a rămâne numai aici, înseamnă nu progres, ci regres. De aceea cartea, îndeosebi cartea din biblioteca școlară, cartea scrisă, cartea pe suport hârtie, trebuie să stea la baza educației - cum crede și colega noastră - în ciuda apariției și diversificării cărții electronice, care indiferent de progresele înregistrate, nu va putea înlocui cartea clasică. De acest lucru sunt din ce în ce mai convingși nu numai bibliotecarii, dar și experții în educație din marile centre universitare ale lumii, care consideră că nu se poate face educație, mai ales educație de bază, fără cartea pe suport hârtie. Și se pare că acest lucru este hotărât.

Sursa: <https://abr.org.ro/filiala-vaslui-un-secol-de-istorie-cultura-si-civilizatie/amp/>

Octavian Mihail Sachelarie. Biblioteca în vreme de pandemie

Autorul analizează transformările societății care a intrat în „tăvălugul” schimbărilor dramatice de paradigmă economică și psihosocială, urmare a pandemiei generalizate, unde niciun domeniu de existență și de activitate, nu a rămas neocolit. „Urgența” și „Alerta” au devenit cuvinte uzuale în vocabularul românilor, iar izolarea, pierderea contactelor umane directe au creat noi moduri de comportament și de consum comunicațional social și cultural. Viitorul, șocant, dur, cu repercusiuni pe care nu le putem evalua în totalitate îl determină pe autor să încerce să găsească răspuns la întrebarea: Cum răspund bibliotecile în vreme de pandemie?

Cuvinte-cheie: biblioteci românești - pandemie, biblioteci - riscuri, biblioteci - vulnerabilități, biblioteci românești - COVID-19

Ioan Milică. Biblioteca la răscruce

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în 2018, anul de referință pentru cel mai recent număr al Anuarului Statistic al României (ASR), bibliotecile au coborât sub pragul de 10.000 de organizații. În ultimul deceniu, numărul de instituții din sistemul național de biblioteci a scăzut cu o peste o cincime, de la 12.229 biblioteci, în 2009, la 9.479 biblioteci, în 2018. Cele mai semnificative schimbări se înregistrează în rândul bibliotecilor publice și al celor școlare. Mai precis, s-a desființat aproape un sfert (24%) din rețeaua bibliotecilor publice: de la 2.919, în anul 2009, la 2.207, în anul 2018, și a scăzut cu puțin peste o cincime (21%) numărul bibliotecilor școlare, de la 8.518, în anul 2009, la 6.722 de unități, în anul 2018. Așadar, în zece ani, au dispărut 712 biblioteci publice și 1.796 de biblioteci școlare. Concluzia studiului prezentat este aceea că arhitectura rețelei naționale de biblioteci necesită prefaceri bine cumpănite și urgente.

Cuvinte-cheie: biblioteci românești - dispariție, biblioteci publice - statistici alarmante, biblioteci românești - analiză statistică

Corina Dovîncă. Biblioteca Digitală a României - pandant național al Europeana.eu

Conservarea digitală a patrimoniului cultural european și național a fost inclusă în strategia europeană pentru crearea pieței digitale unice și, la nivel european, au existat numeroase inițiative care au încurajat crearea de conținut digital și diferite proiecte de digitizare. În România, spre deosebire de celelalte țări membre ale Uniunii Europene, reforma din domeniul culturii nu a fost una strategică, bine definită și articulată. Factorii de decizie au preferat, mai degrabă, „politica pașilor mărunți”, care în anumite contexte, s-a tradus în proiecte locale și/sau regionale de digitizare. La nivel național nu a existat o preocupare constantă pentru conservarea coerentă a patrimoniului cultural național care să devină o strategie sau un proiect de digitizare uniformă. Principala motivație a cooperării culturale transnaționale a fost integrarea europeană și, în special, integrarea culturii românești în circuitul valorilor europene. Articolul analizează parcursul bibliotecii digitale românești - *Culturalia* și etapele acestui proiect care încă își caută calea.

Cuvinte-cheie: biblioteca digitală a României - *Culturalia*, patrimoniu cultural românesc - digitizare, *Culturalia* - politici publice

Gabriela Tomescu. Colecție impresionantă de stampe originale la Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș
Secția Colecții Speciale a Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș deține 45 de stampe originale, realizate și semnate de urmașii artistici ai lui Canaletto, M. Moro și G. Regellato. Vedutele (stampele), care au văzut lumina zilei la Litografia Brizeghel din Veneția, au fost executate de cei doi pictori italieni, în perioada 1856-1857. Aflate într-o expoziție cu caracter permanent în secția Colecții Speciale, intitulată „Prin Veneția secolului al XIX-lea”, stampele prezintă, cu lux de amănunte, piețele, podurile, canalele, bisericile și palatele somptuoase ale Veneției: Palatul Dogilor și Piazzetta, Piața San Marco, Grand Canal și Podul Rialto, dar și interiorul grandios al Catedralei San Marco. Frumusețea stampelor este redată prin structura scenografică a compoziției, cât și prin acea lumină clară și intensă, dozată cu măiestrie de cei doi artiști italieni. Expresivitatea formelor și conturilor și reproducerea fidelă a realității mediază cunoașterea directă a unor locuri și arhitecturi, investite cu valoare simbolică.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană Argeș - colecții speciale, Biblioteca Județeană Argeș - stampe, expoziție - stampe venețiene

Daniela Carmen Sava. Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu. Filiala Bălea la ceas aniversar (30 de ani)

Filiala Bălea este una din cele cinci filiale ale Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu. Ea a luat ființă în anul 1990, atunci când s-a dat în folosință blocul de locuințe, la subsolul căruia se află sediul bibliotecii. Având în vedere că anul acesta se împlinesc 30 de ani de la înființarea filialei, autoarea prezintă cele mai importante momente din existența filialei, precum și cele mai reprezentative activități și proiecte desfășurate în ultimii ani: *Prietenie pe o sfoară* (2018, 2019); *Movere. Docere. Delectare prin lectură*, proiect Erasmus (2018); Concursul de poezie online organizat de Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj-Napoca (2019, 2020); *Bătălia cărților* (2018) etc. În timpul pandemiei, a fost realizat volumul de poezii (care aparțin elevilor care au participat la concursul de poezie online inițiat de Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj-Napoca), intitulat *Poezia - aripă născută din pana îngerilor* și o carte în format liliplut: *Dicționarul-important instrument de lucru*.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu - filiala Bălea, filiala Bălea - activități, proiecte, filiala Bălea - aniversare

Silviu-Constantin Nedelcu. Nicolae Steinhardt: monahul-bibliotecar de la Mănăstirea Rohia (I)

Prin cercetarea de față, autorul dorește să readucă în atenția cercetătorilor persoana și opera monahului Nicolae Delarohia (așa cum obișnuia să se semneze în textele publicate în revistele teologice), rolul său ca bibliotecar al Mănăstirii Rohia din Maramureș. Întrucât biografia acestuia a fost tratată în alte lucrări de referință, studiul este structurat luând în considerare următoarele aspecte: a) Nicolae Steinhardt - bibliotecar la Mănăstirea Rohia; b) Biblioteca Mănăstirii Rohia în atenția Securității; c) Confiscarea de către Securitate a „cărților interzise” din biblioteca Mănăstirii Rohia; d) Lista cu cărțile confiscate din biblioteca Mănăstirii Rohia în 25 mai 1984; e) Nicolae Steinhardt și activitatea sa bibliotecar în ultimii ani ai vieții sale (1987-1989). Nicolae Steinhardt a

murit îmbrățișând două dintre cele mai frumoase vocații din lume: aceea de călugăr și de bibliotecar.

Cuvinte-cheie: Nicolae Steinhardt - monah, Nicolae Steinhardt - bibliotecar, Mănăstirea Rohia - Nicolae Steinhardt, Nicolae Steinhardt - biografie

Raluca Man. Oodi, un nou tip de bibliotecă în Helsinki (I)

Bibliotecile publice au o semnificație specială pentru poporul finlandez, iar opinia publică favorabilă bibliotecilor este, de asemenea, larg împărtășită de factorii de decizie finlandezi. Articolul descrie noua bibliotecă a orașului Helsinki, Biblioteca Centrală Oodi, care a fost lansată de Ministerul Culturii din Finlanda în 1998 și care și-a deschis porțile în decembrie 2018. Situată în inima orașului, vizavi de Casa Parlamentului, biblioteca a devenit unul dintre proiectele emblematiche care au sărbătorit centenarul independenței Finlandei. Articolul subliniază importanța participării active a cetățenilor, esențiale în planificarea bibliotecii încă de la începuturile sale. Finlanda este un exemplu pentru proiectele participative care creează oportunități de implicare socială, participare democratică a cetățenilor și dezvoltă, de asemenea, un sentiment comun de apartenență și proprietate asupra serviciilor publice comunitare.

Cuvinte cheie: Finlanda - cetățenie activă, Helsinki - bibliotecă centrală, Oodi - cetățenie activă, Oodi - proces de planificare

Mircea Regneală. O luptătoare... Valentina Lupu la 70 de ani de viață

Articolul dedicat doamnei Lupu abordează personalitatea sa din dublă perspectivă: profesională și a relaționării umane. Valentina Lupu a luptat o viață întreagă pentru profesia de bibliotecar, cu pasiune și îndârjire, cu elan și dăruire. Date fiind calitățile organizatorice de care a dat dovadă încă în primii ani de după 1990, a fost aleasă, ca reprezentant al bibliotecarilor școlari în Consiliul de Conducere a Asociației Bibliotecarilor din România (ABR), realeasă de mai multe ori, datorită activităților de susținere a bibliotecarilor școlari. O altă realizare remarcabilă este legată de formarea profesională. Timp de peste 20 de ani, ea a reușit să-și determine colegele să urmeze studii universitare de biblioteconomie. Doamna Valentina Lupu dispune de acea capacitate de a convinge, cu argumente și insistență pentru a susține cauza profesiei. Acum, la încheierea activității, doamna Lupu are de ce se mândri, privind spre generații de bibliotecari la formarea cărora a avut o contribuție esențială. Relațiile cu foștii colegi nu au încetat nici acum: poate fi găsită, deseori, în vizite „profesionale” la foștii colegi și colege, care știu cât îi datorează.

Cuvinte-cheie: Valentina Lupu - aniversare, Valentina Lupu - omagiu, Revista Biblioteca - personalități

Octavian Mihail Sachelarie. The Pandemic Library

The author analyzes the transformations of the society that entered the “roller coaster” of the dramatic changes of economic and psychosocial paradigm, following the generalized pandemic, where no field of existence and activity, remained untouched. “Urgency” and “Alert” have become common words in the vocabulary of Romanians, and isolation, loss of direct human contacts have created new ways of behavior and consumption of social and cultural communication. The harsh, shocking future with repercussions that we cannot fully assess, determines the author to try to find an answer to the question: How do Romanian libraries respond in times of pandemic?

Keywords: Romanian libraries - pandemic, libraries - risks, libraries - vulnerabilities, Romanian libraries - COVID-19

Ioan Milică. Library at the Crossroads

According to data provided by the National Institute of Statistics, in 2018, the reference year for the most recent issue of the Statistical Yearbook of Romania (ASR), libraries have dropped below the threshold of 10,000 organizations. In the last decade, the number of institutions in the national library system has decreased by more than one-fifth, from 12,229 libraries in 2009 to 9,479 libraries in 2018. The most significant changes are among public and school libraries. Specifically, almost a quarter (24%) of the public library network was abolished: from 2,919 in 2009 to 2,207 in 2018, and the number of school libraries fell by just over one-fifth (21%) from 8,518, in 2009, at 6,722 units, in 2018. So, in ten years, 712 public libraries and 1,796 school libraries disappeared. The conclusion of the presented study is that the architecture of the national library network requires well-balanced and urgent transformations.

Keywords: Romanian libraries - extinction, public libraries - alarming statistics, Romanian libraries - statistical analysis

Corina Dovîncă. Digital Library of Romania - National Pendant of Europeana.eu

The digital preservation of European and national cultural heritage has been included in the European strategy for the creation of the digital single market and, at European level, there have been numerous initiatives that have encouraged the creation of digital content and various digitization projects. In Romania, unlike the other member countries of the European Union, the reform in the field of culture was not strategic, well defined and articulated. Decision makers preferred “the small steps policy”, which in some contexts, translated into local and / or regional digitization projects. At national level, there has been no constant concern for the coherent preservation of the national cultural heritage as a uniform digitization strategy or project. The main motivation of the transnational cultural cooperation was the European integration and, especially, the integration of the Romanian culture in the circuit of European values. The article analyzes the course of the Romanian digital library - *Culturalia* and the stages of this project that is still looking for its way.

Keywords: digital library of Romania - Culturalia, Romanian cultural heritage - digitization, Culturalia - public policies

Gabriela Tomescu. Impressive Collection of Original Prints at the Public County Library “Dinicu Golescu” Argeș

The Special Collections department of the County Library “Dinicu Golescu” Argeș has 45 original prints, made and signed by the artistic successors of Canaletto, M. Moro and

G. Regellato. The views (prints), which saw the light of day at the Brizeghel Lithograph in Venice, were executed by the two Italian painters, between 1856-1857. Placed in a permanent exhibition in the Special Collections department, entitled "Through the Venice of the Nineteenth Century", the prints present, in great detail, the squares, bridges, canals, churches and sumptuous palaces of Venice: Doge's Palace and Piazzetta, San Marco Square, the Grand Canal and the Rialto Bridge, but also the grand interior of San Marco Cathedral. The beauty of the prints is rendered by the scenographic structure of the composition, as well as by that clear and intense light, masterfully dosed by the two Italian artists. The expressiveness of shapes and contours and the faithful reproduction of reality mediate the direct knowledge of places and architectures, invested with symbolic value.

Keywords: Argeş County Library - special collections, Argeş County Library - prints, exhibition - Venetian prints

Daniela Carmen Sava. ASTRA Sibiu County Library. Bâlea Branch on Anniversary (30 years)

Bâlea Branch is one of the five branches of the ASTRA Sibiu County Library. It was founded in 1990, when the block of flats was put into use, in the basement of which the library is located. Given that this year marks 30 years since the establishment of the branch, the author presents the most important moments of its existence, as well as the most representative activities and projects carried out in recent years: *Friendship on a string* (2018, 2019); *Movere. Docere. Delectare through Reading*, an Erasmus project (2018); The online poetry contest organized by the "Octavian Goga" County Library in Cluj-Napoca (2019, 2020); *The Battle of the Books* (2018) etc. During the pandemic, a volume of poems *Poetry - a wing born out of angels* was published (belonging to students who participated to the online poetry contest initiated by the County Library in Cluj-Napoca), as well as a book very small in size: *Dictionary-important working tool*.

Keywords: ASTRA Sibiu County Library - Bâlea branch, Bâlea branch - activities, projects, Bâlea branch - anniversary

Silviu-Constantin Nedelcu. Nicolae Steinhardt: the Monk-Librarian from the Rohia Monastery (I)

Through this research, the author wants to bring back to the attention of researchers the person and work of the monk Nicolae Delarohia (as he used to sign in texts published in theological journals), his role as librarian of the Rohia Monastery in Maramureş. As his biography has been treated in other reference works, the study is structured taking into account the following aspects: a) Nicolae Steinhardt - librarian at Rohia Monastery; b) The Library of Rohia Monastery in attention of the *Securitate* (Communist secret police); c) Confiscation by the *Securitate* of "forbidden books" from the library of Rohia Monastery; d) The list of books confiscated from the library of Rohia Monastery on May 25, 1984; e) Nicolae Steinhardt and his activity as a librarian in the last years of his life (1987-1989). After 15 years spent on library related activities, Nicolae Steinhardt died embracing two of the most beautiful vocations in the world: monk and librarian.

Keywords: Nicolae Steinhardt - monk, Nicolae Steinhardt - librarian, Rohia Monastery - Nicolae Steinhardt, Nicolae Steinhardt - biography

Raluca Man. Oodi, a New Kind of Library in Helsinki (I)

Public libraries have a special significance for the Finnish people and the favourable public opinion of libraries is also widely shared by the Finnish decision makers. The paper looks at Helsinki's new city library, the Helsinki Central Library Oodi, which was launched by the Finnish Ministry of Culture in 1998 and has opened its doors in December 2018. Located in the heart of the city opposite Parliament House, the Library has become one of the flagship projects celebrating the centenary of Finland's independence. This paper focuses on the practices of citizen participation which have been key in the planning of the library since its very beginnings, and considers how including the citizens and library users in planning the library's new services and functions has promoted grass roots democracy, openness, and a feeling of ownership of the new library.

Keywords: Finland - library planning, Helsinki - central library, Oodi - active citizenship, Oodi - planning process

Mircea Regneală. A Fighter... Valentina Lupu on Her 70th Birthday

The article dedicated to Mrs. Lupu approaches her personality professionally and on human relationship level. Valentina Lupu fought all her life for the library profession, with passion and perseverance, with enthusiasm and dedication. Given the organizational qualities she showed in the early 1990s, she was elected, as a representative of school librarians in the Board of Directors of the Association of Romanian Librarians (ABR), and re-elected several times, due to her activities of supporting school librarians. Another remarkable achievement is related to professional training. For over 20 years, Mrs. Lupu has managed to persuade her colleagues to pursue university studies in librarianship. She has that ability to convince, with arguments and insistence supporting the cause of the profession. Now, at the end of her professional activity, Mrs. Valentina Lupu has all the reasons to be proud of: generations of librarians to whose training she had an essential contribution. Relationships with former colleagues have not ended even now: she can often be seen paying "professional" visits to former colleagues, who know how much they owe her.

Keywords: Valentina Lupu - anniversary, Valentina Lupu - tribute, Library Magazine - personalities

SUMMARY

EDITORIAL

The Pandemic Library
Octavian Mihail Sachelariep. 1

HIGHLIGHTS ON LIBRARIANSHIP. LIBRARY GUIDELINES

Library at the Crossroads
Ioan Milicăp. 3

ON ROMANIAN LIBRARIES

Digital Library of Romania - National Pendant of
 Europeana.eu
Corina Dovîncăp. 6

Impressive Collection of Original Prints at the Public
 County Library “Dinicu Golescu” Argeş
Gabriela Tomescup. 11

ASTRA Sibiu County Library. Bălea Branch on
 Anniversary (30 years)
Daniela Carmen Savap. 13

CULTURAL HERITAGE

Nicolae Steinhardt: the Monk-Librarian from the Rohia
 Monastery (I)
Silviu-Constantin Nedelcup. 16

LIBRARY ABROAD

Oodi, a New Kind of Library in Helsinki (I)
Raluca Manp. 21

GUTENBERG’S GALAXY

A Fighter... Valentina Lupu on Her 70th Birthday
Mircea Regnealăp. 29

IMPORTANT

Din anul 2019, periodicul apare doar online, pe site-ul Bibliotecii Naționale a României, în secțiunea „Reviste BNR”. Pentru achiziționarea de numere deja apărute, plata se face în contul Bibliotecii Naționale a României: RO42TREZ7035009XXX014057, TREZORERIE sector 3, București, cod fiscal: 6312079 – București sau în numerar la casieria bibliotecii. Costul unui exemplar este de 12 lei. *Persoană de contact: Adriana Iosif (tel.: 021.3142434/1075).*

Începând cu anul editorial 2010,
*Biblioteca: revistă de bibliologie și știința
 informării* este indexată pe platformele online
 EBSCO și ProQuest.

ISSN 2668-618X
ISSN-L 1220-3386

9 771220 338686